

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2022. október 13., csütörtök

Tartalomjegyzék

385/2022. (X. 13.) Korm. rendelet	A honvédelmi adatkezelésekről szóló törvény végrehajtásáról	6734
386/2022. (X. 13.) Korm. rendelet	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról	6736
35/2022. (X. 13.) BM rendelet	Az „A magyar–szlovák államhatáron 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkákról” című zárójegyzőkönyv, valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII. határszakaszról – 2022” című határokmány jóváhagyásáról	6737
20/2022. (X. 13.) AB határozat	A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény megállapításáról	6773
21/2022. (X. 13.) AB végzés	A 16/2022. (VII. 14.) AB határozat kijavításáról	6780
Jpe.III.60.011/2022/15. számú határozat	A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának jogegységi hatályú határozata	6782
1480/2022. (X. 13.) Korm. határozat	Magyarország 2021. évi árvízkezelési tervéről	6794
1481/2022. (X. 13.) Korm. határozat	Egyes helyi önkormányzatokat érintő kormányhatározatok módosításáról	6794
1482/2022. (X. 13.) Korm. határozat	A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat módosításáról	6795
1483/2022. (X. 13.) Korm. határozat	A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat módosításáról	6799
1484/2022. (X. 13.) Korm. határozat	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról szóló 1080/2022. (II. 23.) Korm. határozat módosításáról	6800
1485/2022. (X. 13.) Korm. határozat	Az Alstom Transport Hungary Zártkörűen Működő Részvénytársaság, valamint a Bombardier Transportation Hungary Korlátolt Felelősségű Társaság magyarországi nagybefektetőkkel való stratégiai együttműködési megállapodás megkötéséről	6801

III. Kormányrendeletek

A Kormány 385/2022. (X. 13.) Korm. rendelete a honvédelmi adatkezelésekről szóló törvény végrehajtásáról

A Kormány

a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény 111. § a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 2. alcím tekintetében a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény 111. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 8. § tekintetében a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény 111. § d) pontjában és a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 238. § (1) bekezdés f) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 9. § tekintetében a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény 12. § e) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A Magyar Honvédség központi irattározási feladatát ellátó honvédelmi szervezet, valamint annak feladat- és hatásköre

- 1. §** A Kormány a Magyar Honvédség központi irattározási feladatát ellátó honvédelmi szervezetként a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeumot (a továbbiakban: HM HIM) jelöli ki.
- 2. §** A HM HIM a központi irattári nyilvántartásból a szolgálati, a foglalkoztatási és egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonnyal kapcsolatos, az ügyfél kérelmére történő adatszolgáltatást végez, amely feladata vonatkozásában hatósági hatáskört gyakorol.
- 3. §** A HM HIM országos illetékességgel eljárva végzi
- a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Haktv.) alapján a honvédelmi szervezet központi irattározási feladatát,
 - a szolgálati, a foglalkoztatási, illetve az egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonnyal kapcsolatos hatósági bizonyítvány kiadását,
 - a honvédelmi szervezet által készített, az ügyviteli forgalomból kikerült, de még nem selejtezhető irat kezelését, megőrzését,
 - a honvédelmi szervezet által leadott irat selejtezését,
 - a nem selejtezhető, maradandó értékű irat levéltárba adásának előkészítését és levéltárba adását, valamint
 - az őrzésében lévő maradandó értékű iratban tudományos kutatás biztosítását.

2. A katonai szolgálattal összefüggő hatósági bizonyítvány kiadásának szabályai

- 4. §** Az ügyfél kérelmére a katonai szolgálattal összefüggő hatósági bizonyítványt
- a központi irattári nyilvántartásból kizárólag a HM HIM,
 - a hadköteles nyilvántartásból – a Haktv. 15. § (2) bekezdése szerinti adatokról –
 - azon év december 31. napjáig, amelyben a hadköteles a katonai szolgálat felső korhatárát eléri, a Magyar Honvédség katonai igazgatási és központi adatfeldolgozó szerve,
 - a ba) alpontban meghatározott időszakot követően a HM HIM
- adja ki.

- 5. §** (1) A katonai szolgálattal összefüggő hatósági bizonyítvány kiállítása iránti kérelem a 4. § a) pontjában és a 4. § b) pont bb) alpontjában foglalt esetben a HM HIM-nél, a 4. § b) pont ba) alpontjában foglalt esetben a Magyar Honvédség katonai igazgatási és központi adatfeldolgozó szervénél terjeszthető elő írásban vagy személyesen.
- (2) Ha a kérelem nem kizárólag az ügyfél adatára vonatkozik, az adatszolgáltatás hatósági ügyintézés céljából, az ügyintézés céljának meghatározásával kérhető, feltéve, hogy az ügyfél igazolja érintettségét a megfelelő okirat vagy annak hiteles másolatának csatolásával.
- (3) A (2) bekezdés szerinti esetben az ügyfél nyilatkozatával nem pótolhatja a hiányzó okirati bizonyítékot.

- 6. §** A hatósági bizonyítványt a HM HIM, valamint a Magyar Honvédség katonai igazgatási és központi adatfeldolgozó szerve az ügyfélnek postai vagy elektronikus úton küldi meg.

3. Záró rendelkezések

- 7. §** Ez a rendelet 2022. november 1-jén lép hatályba.

- 8. §** (1) A tartalékállományra vonatkozó egyes szabályokról szóló 71/2019. (IV. 4.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 71/2019. (IV. 4.) Korm. rendelet] 2. § f) pont 4. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E rendelet alkalmazásában tartalékállományba helyezett:)

„4. az a rendelkezési állományú katona, akinek adatait az MH központi személyügyi szervének vezetője a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Haktv.) 48. § (4) bekezdés a) pontja alapján megküldte,”

- (2) A 71/2019. (IV. 4.) Korm. rendelet 3. § (4) bekezdés c) pontjában, 3. § (5) bekezdésében, 6. § (6) bekezdésében a „Haktv. 7. mellékletében” szövegrész helyébe a „Haktv. 17. mellékletében” szöveg lép.

- 9. §** (1) A honvédelmi foglalkoztatók tekintetében a különös hatáskörű foglalkoztatás-felügyeleti hatóság kijelöléséről és a hatóság eljárására vonatkozó részletes szabályokról szóló 117/2021. (III. 10.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 117/2021. (III. 10.) Korm. rendelet] 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § E rendelet alkalmazásában

1. *ellenőrzési időszak*: a tárgyév január 1-jétől december 31-ig terjedő időtartam,

2. *honvédelmi foglalkoztató*: a honvédelmi szervezet, a honvédelemért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által vezetett minisztérium vagyongazdálkodásában lévő területen honvédelmi érdeket is szolgáló telepített munkahely és ideiglenes építési munkahely, valamint a miniszter vagy a miniszter által vezetett minisztérium tulajdonosi joggyakorlása alá eső gazdasági társaságok,

3. *honvédelmi szervezet*: a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény 3. § 14. pontja szerinti szervezet és a miniszter fenntartói irányítása alá tartozó honvédségi szervezetnek nem minősülő többcélú szakképző intézmény.”

- (2) A 117/2021. (III. 10.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdésében az „a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról szóló 2013. évi XCVII. törvény 11. § (1) bekezdés g) pontja és 19. § (5) bekezdés h) pontja szerint biztosított” szövegrész helyébe az „a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény 48. § (1) bekezdés g) pontja és 52. § (5) bekezdés h) pontja szerint biztosított” szöveg lép.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 386/2022. (X. 13.) Korm. rendelete
a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló
485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 81. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 14. §-a a következő d) ponttal egészül ki:
(A megyei igazgatóságok ellátják)
„d) az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 132. § (1) bekezdése szerinti közigazgatási bírság kiszabásával kapcsolatos feladatokat.”
- 2. §** Az R. 90. § (2) bekezdése a következő k) ponttal egészül ki:
(Kizárólag a Bevetési Igazgatóság végzi)
„k) az Európai Csalásellenes Hivatal (OLAF) helyszíni ellenőrzéseinek vagy vizsgálatainak zavartalan lefolytatásához szükséges pénzügyőri támogatást.”
- 3. §** Ez a rendelet 2022. október 26-án lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 35/2022. (X. 13.) BM rendelete

az „A magyar–szlovák államhatáron 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkákról” című zárójegyzőkönyv, valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII. határszakasról – 2022” című határokmány jóváhagyásáról

Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 16. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdés 4. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) Az „A magyar–szlovák államhatáron 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkákról” című zárójegyzőkönyvet (a továbbiakban: Zárójegyzőkönyv), valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII. határszakasról – 2022” című határokmányt (a továbbiakban: Határokmány) e rendelettel jóváhagyom.
- (2) A Zárójegyzőkönyvet az 1. melléklet, a Határokmányt a 2. melléklet tartalmazza.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 35/2022. (X. 13.) BM rendelethez

Magyar–Szlovák Határbizottság

ZÁRÓJEGYZŐKÖNYV

a magyar–szlovák államhatáron 2016–2021. években végrehajtott
10. határfelmérési és megjelölési munkákról

2022

I. Bevezetés

Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottságát (a továbbiakban: Közös Határbizottság) a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között az államhatár rendjének szabályozásáról szóló 1956. évi október hó 13. napján Prágában aláírt Szerződés és Zárójegyzőkönyv (a továbbiakban: Szerződés), valamint a Szlovák Köztársaságnak – a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság szétválása után – a Szerződésben való jogutódlása alapján, a Szerződő Felek Kormányai a Szerződésből adódó feladataik teljesítése céljából hozták létre.

A Közös Határbizottság a Miskolcon, 2016. június 13–16. között megtartott harmincadik ülészakán a Szerződéssel és a Közös Határbizottság ügyrendjével összhangban döntött a magyar–szlovák államhatáron 2016–2020. években végrehajtandó 10. határfelmérési és megjelölési munkák megkezdéséről, valamint az egyes évekre vonatkozóan meghatározta a munkák ütemtervét. Ezt követően megszervezte a terepmunkák végrehajtását, felülvizsgálta és jóváhagyta az elvégzett munkákat, valamint elkészítette az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokat tartalmazó okmányokat.

A Közös Határbizottság szlovák küldöttségét 2010. október 21. óta a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumából Peter Šlahor mérnök vezette.

A Közös Határbizottság magyar küldöttségét 2016. március 29. óta az Országos Rendőr-főkapitányságtól dr. Hajnal Gábor alezredes vezette.

A Magyarország és a Szlovák Köztársaság között az államhatárról szóló 2016. január 25-én, Amszterdamban aláírt új szerződés (a továbbiakban: új szerződés) alapján, a Szerződő Felek Kormányai létrehozták a Magyar–Szlovák Határbizottságot (a továbbiakban: Határbizottság).

A Határbizottság szlovák küldöttségét a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumából Peter Šlahor mérnök vezeti.

A Határbizottság magyar küldöttségét az Országos Rendőr-főkapitányságtól dr. Hajnal Gábor alezredes vezeti.

A 10. határfelmérési és megjelölési munkák végrehajtása a „Műszaki utasítás a határmunkák elvégzésére a magyar–szlovák államhatáron 2001.” (a továbbiakban: Műszaki utasítás 2001.) alapján történt meg.

A magyar–szlovák államhatáron a 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkák és a jelen Zárójegyzőkönyv kidolgozása idején az egyes küldöttségek személyi összetételét az 1. számú melléklet tartalmazza.

A Közös Határbizottság és a Határbizottság a 2016–2022. években az ülészakokon és közös ellenőrző szemléken az alábbi kérdésekkel foglalkozott, illetve a következők szerint intézkedett:

- a *harmincadik ülés*szakon (Miskolc, 2016. június 13–16.) a Közös Határbizottság jóváhagyta a 10. határfelmérési és megjelölési munkák ütemtervét;
- a *harmincegyedik ülés*szakon (Betlér, 2017. június 19–23.) a Közös Határbizottság értékelte a 2016. évi határfelmérési és megjelölési munkákat, döntött az államhatár új felmérésének műszaki tervének előkészítéséről, döntött az Ipoly határfolyón végzendő hídépítési munkákkal kapcsolatban;
- a *huszonkettedik közös ellenőrző szemlén* (2017. június 19–23.) a Közös Határbizottság megsemmisítette Szádudvarnok–Méhész (Dvorníky-Včeláre) település térségében a XII.53–XIII. számú határjelek között az államhatár megjelölését, valamint fényképek alapján ellenőrizte Bánréve–Sajószentkirály (Kráľ) települések térségében (a X.5/6–X.6/5 számú határjelek között) az államhatár megjelölését;
- a *harminckettedik ülés*szakon (Horvátzsidány, 2018. június 11–14.) a Közös Határbizottság értékelte a 2017. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, módosította a Műszaki utasítás 2001-t és tájékoztatást adott az államhatáron tervezett építési munkákról;
- az *1. ülés*szakon (Egeg, 2019. május 27–31.) megtörtént az új Határbizottság tagjainak bemutatása, a Határbizottság értékelte a 2018. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, jóváhagyta a „Műszaki terv a magyar–szlovák államhatár újfelméréséhez” okmányt; és jóváhagyta a Magyar–Szlovák Határbizottság Ügyrendjét;
- az *1. közös ellenőrző szemlén* (2019. május 27-31.) a Határbizottság megtekintette a szlovák Sátorosbánya (Šiatorská Bukovinka) és a magyar Somoskőújfalu településeken a VIII.7/2x–VIII.8x számú határjelek között, valamint a szlovák Ipolyság (Šahy) és a magyar Hont településeken a IV.15/10–IV.15/13x számú határjelek térségében az államhatár megjelölését;
- a *2. ülés*szakon (Szeged, 2022. június 20–24.) lezárta a 10. határfelmérési és megjelölési munkákat, elfogadta jelen Zárójegyzőkönyvet és a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII. határszakaszról – 2022” című határokmányt (a továbbiakban: Kiegészítő határleírás 2022).

A Közös Határbizottság és a Határbizottság ülészekairól, valamint a közös ellenőrző szemléiről magyar és szlovák nyelven jegyzőkönyvek készültek.

II.

A határmunkák szervezése

A Határbizottság a határmunkák elvégzésére két közös mérőcsoportot hozott létre. Az 1. számú közös mérőcsoport szlovák földmérő vezetőből, segédszemélyzetből és magyar földmérő vezetőből, míg a 2. számú közös mérőcsoport magyar földmérő vezetőből, segédszemélyzetből és szlovák földmérő vezetőből állt.

A közös mérőcsoportok munkáját a Határbizottság tanácsadó-szakértő testületeként a közös műszaki szakértői csoport munkatalálkozókon ellenőrizte és véleményezte.

A közös mérőcsoportok a 2016–2020. években végezték el a terepi munkákat, munkájuk eredményeinek feldolgozása 2021. évben fejeződött be.

A közös mérőcsoportok az alábbi munkákat végezték el:

a 2016. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a IV. és VI. határszakaszon elvégezte a határjelek felújítását, valamint a III. és V. határszakaszokon elvégezte az illetékességébe tartozó fő határjelek felújítását;

a 2017. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte a VII., VIII. és X. határszakaszon az illetékességébe tartozó határjelek felújítását;
- a 2. számú közös mérőcsoport a I., II., III. és az V. határszakaszokon elvégezte a határjelek felújítását;

a 2018. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte a II. határszakaszon a határjelek felújítását, valamint a III. és V. határszakaszokon elvégezte a fő határjeleken kívül az illetékességébe tartozó többi határjel felújítását;
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a XI., XII. és XIII. határszakaszon a határjelek felújítását;

a 2019. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte az IX. és XVI. határszakaszon a határjelek felújítását;
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a határjelek felújítását a XIV., XV., XVI. és XVII. határszakaszon;
- az 1. és 2. számú közös mérőcsoportok elvégezték a III., IV. és VIII. határszakaszon az államhatár módosulásához kapcsolódó közös munkákat;

a 2020. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a XVIII., XIX. és XX. határszakaszon elvégezte a határjelek felújítását;
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a határjelek felújítását a XVIII., XIX. és XX. határszakaszon;

a 2021. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a IV., VI., VII., VIII., IX., X. és XVIII. határszakaszon elvégezte a határjelek felújítását;
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a határjelek felújítását a XIV. határszakaszon.

A Közös Határbizottság megállapodása alapján – figyelembe véve az azonos teherviselés és a gazdasági hatékonyság elvét – a közös határutak, határárkok, valamint a kisebb határvizek mentén mindkét államterületen az egyik közös mérőcsoport végezte el a határmunkákat. Az alább felsorolt nagyobb határvizek mentén a közös mérőcsoportok saját államterületükön végezték el a felújítási munkákat:

- Duna (II. határszakasz),
- Ipoly (III. és V. határszakasz),
- Hernád (XVI. határszakasz),
- Ronyva (XVIII.–XIX.1, XIX.3–XIX.8, XIX.14/1–XIX.14/6 számú határjelek között),
- Bodrog (XIX.14/6–XIX.18 számú határjelek között),
- Felsőberecki-csatorna–Nagy-Karcsa–Kis-Karcsa (XIX.22–XIX.69 számú határjelek között),
- Holt-Tisza–Tisza (XIX.96–Tisza hármashatárjel között).

III.

A határmunkák végrehajtása

A 10. határfelmérési és megjelölési munkák során elvégzett határmunkákról készített jegyzőkönyvek szerint a 2016–2021. években az alábbi terepmunkák valósultak meg:

- 122 enyhén sérült határjel kijávítása,
- 114 erősen sérült határjel újjal történő pótlása,
- 20 hiányzó határjel pótlása,
- 2297 kidőlt, ferde, kiálló vagy megsüllyedt határjel megfelelő helyzetbe állítása,
- 52 határjel pontos helyre történő visszaállítása,
- 18 veszélyeztetett határjel biztonságos helyre történő áthelyezése,
- 266 határjel helyzetének geodéziai felülvizsgálata vagy újbóli meghatározása,
- 6 határjel közvetett, vagy közvetlen megjelölésének megváltoztatása,
- 6 határjel típusának megváltoztatása,
- 60 hiányzó, vagy sérült földalatti jel újjal történő pótlása,
- 6169 határjel fehér és piros festékekkel történő lefestése, valamint a feliratok fekete színnel történő felfestése,
- 12 új határjel elhelyezése,
- 3 határjel átszámozása,
- 72 határjel megszüntetése,
- 605 jelző-védő rúd karbantartása,
- 58 új jelző-védő rúd elhelyezése.

IV.

A határokmányok és a koordinátajegyzék aktualizálása

A 10. határfelmérési és megjelölési munkák során elvégzett munkákról a közös mérőcsoportok határszakaszonként elkészítették a határmunkák jegyzőkönyvét, valamint az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokról a kitűzési vázlatokat. A határmunkák jegyzőkönyvei a Közös Határbizottság és a Határbizottság ülészakairól készült jegyzőkönyvek mellékleteit képezik. A kitűzési és mérési vázlatok a Közös Határbizottság és a Határbizottság jóváhagyását követően – a határmunkák jegyzőkönyveitől elválasztva – külön kerültek archiválásra Budapesten a Lechner Nonprofit Kft-ben, illetve Pozsonyban a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumában.

A közös mérőcsoportok a határmunkákról összesen 31 jegyzőkönyvet, az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokról 13 kitűzési vázlatot készítettek. A végrehajtott munkákról készített összesítő kimutatás jelen Zárójegyzőkönyv 2. számú mellékletét képezi.

A Határbizottság a határvonal részletes leírását a Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője 2022 határokmánnyal aktualizálta, a változásokat a határtérképeken piros színnel jelölte meg.

A 10. határfelmérési és megjelölési munkák során az államhatár megjelölésében bekövetkezett változások miatt a I.–XX. határszakasz koordinátajegyzékének aktualizálására is sor került. A digitális koordinátajegyzék aktualizálása után összeállították az államhatárra vonatkozó, jelen Zárójegyzőkönyv 3. számú mellékletét képező „Az államhatár statisztikai adatai – 2022.” című táblázatot.

V.

A Határbizottság megállapításai

A Határbizottság megállapította, hogy a 10. határfelmérési és megjelölési munkákat az új Szerződés és a Műszaki utasítás 2001. rendelkezéseinek, valamint a Határbizottság döntéseinek megfelelően végezték el az alábbiak rögzítése mellett:

A Határbizottság a 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkák eredményei alapján megállapította, hogy a magyar–szlovák államhatár megjelölése összhangban áll az új Szerződéssel, valamint az ahhoz kapcsolódó egyéb műszaki okmányokkal. A határmunkák végrehajtása és a kapcsolódó dokumentáció kidolgozása a Műszaki utasítás 2001. előírásainak megfelelően történt.

VI. Záró rendelkezések

Ezen Zárójegyzőkönyvet a két fél illetékes hatóságainak jóvá kell hagyni. Jóváhagyás után ezen okmányt az eredeti határokmányokhoz kell csatolni.

Ezen Zárójegyzőkönyv két-két eredeti példányban, mindkettő magyar és szlovák nyelven készült. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

Mellékletek száma: 3

S z e g e d , 2022. június 24.

Dr. Hajnal Gábor alezredes
a Magyar–Szlovák Határbizottság
magyar küldöttségének elnöke

Peter Šlahor mérnök
a Magyar–Szlovák Határbizottság
szlovák küldöttségének elnöke

*1. számú melléklet a 2022. június 24-én kelt Zárójegyzőkönyvhöz***A Közös Határbizottság és a Határbizottság tagjai és szakértői
a magyar–szlovák államhatáron 2016–2021. években végrehajtott
10. határfelmérési és megjelölési munkák időtartama alatt****A magyar küldöttség tagjai és szakértői:**

Dr. Hajnal Gábor alezredes	elnök, Országos Rendőr-főkapitányság,
Dr. Simon Zoltán alezredes	elnökhelyettes, Országos Rendőr-főkapitányság,
Reményi György mérnök	tag, (2018-ig) Miniszterelnökség,
Sávoly Tamás mérnök	tag, (2018-tól) Miniszterelnökség,
Busics Imre okleveles mérnök	tag, (2018-ig) Budapest Főváros Kormányhivatala
Varga Norbert földmérő mérnök	tag, a közös műszaki szakértői csoport magyar vezetője, (2020-ig) Lechner Nonprofit Kft.,
Angyal László földmérő mérnök,	a közös műszaki szakértői csoport magyar vezetője, (2021-től) Lechner Nonprofit Kft.,
Pálmai Tamás földmérő technikus,	az 1. és 2. számú közös mérőcsoport magyar vezetője, Lechner Nonprofit Kft.,
Kovács Iván földmérő mérnök,	szakértő, Lechner Nonprofit Kft.,

A szlovák küldöttség tagjai és szakértői:

Peter Šlahor mérnök	elnök, a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma,
Ladislav Dluhoš mérnök	elnökhelyettes, a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma,
Adriana Steinerová mérnök,	tag, a Szlovák Köztársaság Geodéziai, Térképészeti és Kataszteri Hivatala,
Ivan Hapčo mérnök,	tag, a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma,
Hana Svrčková mérnök,	tag, a Szlovák Köztársaság Közlekedési és Építésügyi Minisztériuma,
Branislav Rybár okleveles mérnök	szakértő, a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma,
Václav Bolech mérnök	szakértő, az 1. és 2. számú közös mérőcsoport szlovák vezetője, Földmérési és Térképészeti Intézet Pozsony, (2017-ig)
Branislav Droščák mérnök	szakértő, az 1. és 2. számú közös mérőcsoport szlovák vezetője, Földmérési és Térképészeti Intézet Pozsony, (2018-ban),
Ján Bublavý mérnök	szakértő, az 1. és 2. számú közös mérőcsoport szlovák vezetője, Földmérési és Térképészeti Intézet Pozsony, (2019-től).

Összesítő kimutatás a 2016-2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkálatokról

Tevékenység	határszakasz																				Összesen	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.	XVIII.	XIX.	XX.		
Okmány- készítés	Jegyzőkönyv	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	1	1	2	1	2	1	3	2	2	40
	Mérési vázlat																					0
	Kieg. mérési vázlat																					0
	Kitűzési vázlat					3			4	1						1		1	3			13
	Területszámítás																					0
	Koordinátajegyzék			42	2	2			6	1						2		1	2	4		62
Rendben talált határjel (1.)	54	61	117	247	189	72	240	327	233	107	206	450	208	229	125	11	626	22	273	12	3809	
Enyhén sérült, kijavított határjel (2.)	4	8	7	0	41	7	1	12	33	0	0	2	0	0	1	0	5	0	1	0	122	
Erősen sérült határjel cseréje (3.)	1	1	3	4	7	1	3	3	60	2	2	1	7	3	3	1	7	0	5	0	114	
Hányzó határjel pótlása (4.)	0	0	0	0	9	0	0	1	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	3	0	20	
Megfelelő helyzetbe állított határjel (5.)	26	14	48	85	156	69	106	206	887	177	49	278	32	23	16	3	42	7	72	1	2297	
Pontos helyre visszaállított határjel (6.)	2	0	0	4	0	4	4	19	11	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52	
Határjel áthelyezése (7.)	0	0	0	0	3	0	0	4	7	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	0	18	
Határjel elhelyezésének geodéziai ellenőrzése (8.)	1	0	21	46	34	7	22	63	37	23	2	1	1	0	0	0	0	3	5	0	266	
Közbeiktatott határjel elhelyezése (9.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Közvetett vagy közvetlen megjelölés megváltoztatása (10.)	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
Határjel típusának megváltoztatása (11.)	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	6	
Földalatti jel cseréje, pótlása (12.)	0	0	0	1	2	2	2	10	36	2	0	1	1	2	0	0	1	0	0	0	60	
Határjel festése, megírása (13.)	83	79	179	282	396	147	337	513	1157	271	257	731	247	256	145	15	678	30	353	13	6169	
Új helyen, új határjel elhelyezése	0	0	1	3	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	
Határjel átszámozása	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	
Határjel megszüntetése	0	0	37	18	0	0	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	72	
Geodéziai pont ellenőrzése	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Geodéziai pont átminősítése határjellé	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Jelző-védő rúd karbantartása	0	40	128	15	262	0	16	26	17	5	0	0	13	8	0	9	4	16	40	6	605	
Jelző-védő rúd elhelyezése	0	0	0	6	9	21	0	0	0	6	1	0	0	0	0	0	0	0	15	0	58	

Štatistické údaje o štátnej hranici – 2022
Az államhatár statisztikai adatai – 2022.

plakety plakett	počet hraničných znakov a határjelek száma						na priamom vyznačení határvonalon	na nepriamom vyznačení határvonalon kívül		nevyznačené lomové body jeloletlen határpont	hraničné body határpont	hraničný úsek határszakasz	dĺžka štátnej hranice a határvonal hossza					počet mapových listov térkép-szelvények száma	
	abycické egyedi határjel	doplnujúce közbeiktatott határjel	mésziárlhé mellékhatárjel	híavné főhatárjel	zákládrtús szakaszhatárjel	spolu összesen		ú	M				na priamom vyznačení közvetlen megjelölés	na nepriamom vyznačení közvetett megjelölés	na hraničných vodných tököch határvíztéken	na spoločných hraničných cestách közös határvonalakon	na hraničných prétköncák a roklínákch határvárlökon		
																			spolu összesen
1	0	30	44	8	1	84	84	0	0	4	88	I	6 797,80	6 797,80	0,00	0,00	0,00	0,00	4
0	0	0	16	62	1	79	1	40	38	1273	1274	II	144 749,69	0,00	144 749,69	144 749,69	0,00	0,00	108
0	0	30	142	23	1	196	38	79	79	2033	2071	III	37 687,52	9 255,70	28 431,82	28 431,82	0,00	0,00	20
2	18	134	125	14	1	294	256	18	20	68	324	IV	16 412,04	14 172,68	2 239,36	42,41	1 686,26	510,69	7
0	0	0	346	37	1	384	1	192	191	4599	4600	V	89 604,60	75,18	89 529,42	89 529,42	0,00	0,00	35
0	0	71	63	10	1	145	145	0	0	0	145	VI	8 649,05	8 649,05	0,00	0,00	0,00	0,00	5
0	0	122	192	17	1	332	257	38	37	83	340	VII	16 431,90	13 935,65	2 496,25	0,00	2 496,25	0,00	8
1	0	243	252	24	1	521	354	87	80	457	811	VIII	21 387,42	14 580,33	6 807,09	3 958,18	2 602,61	246,30	8
0	0	561	539	55	1	1156	851	152	153	768	1619	IX	53 891,52	40 000,31	13 891,21	0,00	13 891,21	0,00	22
2	41	116	157	17	1	334	328	3	3	237	565	X	15 731,73	15 118,63	613,10	613,10	0,00	0,00	7
0	0	235	154	18	1	408	119	144	145	459	578	XI	12 497,30	3 322,73	9 174,57	0,00	9 174,57	0,00	7
2	1	170	504	53	1	731	545	93	93	563	1108	XII	46 136,00	35 721,34	10 414,66	51,22	10 363,44	0,00	21
0	0	103	152	27	1	283	203	42	38	182	385	XIII	22 636,39	17 254,93	5 381,46	256,24	4 127,75	997,47	8
0	0	109	114	28	1	252	213	20	19	210	423	XIV	20 298,15	17 112,45	3 185,70	0,00	3 185,70	0,00	10
0	0	62	69	15	1	147	94	27	26	149	243	XV	12 177,97	8 745,44	3 432,53	261,95	2 194,56	976,02	5
0	0	0	15	0	1	16	1	7	8	648	649	XVI	11 182,89	111,49	11 071,40	11 071,40	0,00	0,00	4
0	7	233	389	49	1	679	623	23	33	348	971	XVII	36 018,79	32 579,91	3 438,88	2 613,96	0,00	824,92	15
0	0	41	18	8	1	68	1	37	30	711	712	XVIII	11 086,89	8,33	11 078,56	8 251,22	0,00	2 827,34	5
0	0	291	258	101	1	651	198	224	229	1716	1914	XIX	66 251,61	15 105,22	51 146,39	43 912,00	6 875,63	358,76	25
0	0	0	12	10	3	25	0	12	13	83	83	XX	5 137,34	0,00	5 137,34	5 137,34	0,00	0,00	3
8	67	2551	3561	576	22	6785	4312	1238	1235	14591	18903	spolu összesen	654 766,60	252 547,17	402 219,43	338 879,95	56 597,98	6 741,50	327

2. melléklet a 35/2022. (X. 13.) BM rendelethez

Magyar–Szlovák Határbizottság

MAGYARORSZÁG
és a
SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG
közötti
HATÁRVONAL
RÉSZLETES LEÍRÁSÁNAK
KIEGÉSZÍTŐJE
a
III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII.
HATÁRSZAKASZRÓL

2022

Készítette
a Magyar–Szlovák Határbizottság

Bevezető

A „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a III., IV., V., VIII., IX., XV., XVII. és XVIII. határszakasról – 2022.” című határokmány (a továbbiakban: Kiegészítő határleírás 2022) a 2016–2021. években végrehajtott 10. határfelmérési és megjelölési munkák során bekövetkezett változásokról készült. A Kiegészítő határleírás 2022 a határvonal eredeti részletes leírásának mellékletét képezi.

A határleírás egyes oszlopai az alábbiakat tartalmazzák:

1. oszlop: A határjel száma
2. oszlop: A határjel típusának kódja (0, 1, 2, ...)
3. oszlop: A sokszögpont (SP) vagy háromszögelési pont (HP) száma
4. oszlop: A határvonal szöveges leírása az előző határjeltől
- 5-6. oszlop: A sokszögpontok méretei sokszögoldalakra vonatkozó derékszögű méretekkel
7. oszlop: A határjel távolsága az előtte lévő határjeltől
8. oszlop: A határjelen lévő törésszög
9. oszlop: A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszer kezdőpontjára vonatkozó koordináták
10. oszlop: A határjel magassága az Adriai-tenger szintje felett
11. oszlop: A határvonal helyszínrajza (kiemelt fontosságú helyeken)
12. oszlop: A vonatkozó határtérkép száma
13. oszlop: Megjegyzések

A távolság és koordinátaértékek méter egységben, a szögértékek 360 fokos rendszerben értendők.

A kiegészítő határleírás szerkezete megegyezik az eredeti határleírás szerkezetével, de csak a változott adatokat tartalmazza, a változatlan adatok az eredeti okmányban találhatóak meg.

A 2. oszlopban szereplő kódok magyarázata a 2001. május 25-én kiadott „Műszaki utasítás a határmunkák elvégzésére a magyar–szlovák államhatáron” című utasítás 13. számú mellékletében található.

A Kiegészítő határleírás 2022 okmány 7. oszlopában a határvizek esetében megadott távolságok a bal illetve a jobb oldalon lévő megelőző határjeltől (sokszögponttól) értendők.

III. határszakasz

Az államhatárnak a Magyarország és a Szlovák Köztársaság között az államhatárról szóló Szerződés (a továbbiakban Szerződés) 9. cikke szerinti változásait a „A magyar-szlovák államhatár vonala változásainak dokumentációja - III., IV., VIII. határszakasz - 2013” című okmány rögzíti, amely mint melléklet, a jelen Szerződés elválaszthatatlan részét képezi.

A határvonal		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög-ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezőik		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hosszai)			Y + jobbra balra	Y=			X=	1:25000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	
III.6 1	22		A szabályozott Ipoly folyó medrének középvonala					18960,41	-41677,38			19	III 5a III 6b III 7c	1. számú változás az államhatár vonalában
III.6 2	12					263,80	110°01'45"	18958,78	-41941,17					
III.6 3	22					150,95	233°00'33"	19100,27	-41993,74					
III.6 4	12					231,49	99°14'52"	19166,44	-42215,58					
III.6 5	22					358,54	285°40'22"	19522,03	-42169,65					
III.6 6	12					126,78	60°14'27"	19503,70	-42295,10					
III.6 7x	22					382,19	259°37'10"	19859,43	-42155,36					
III.6 8	12					470,60	111°59'02"	20107,60	-42555,20					
III.6 9x	22					612,06	264°24'43"	20710,65	-42450,57					
III.6 10	12					284,69	111°26'24"	20786,40	-42725,00					
III.6 11	22					353,44	242°46'08"	21137,90	-42762,00					
III.7	21				434,53	278°20'48"	21295,19	-43167,06						
III.8	11				195,44	70°54'09"	21104,67	-43210,61						Páros határjel a szabályozott folyószakasz végénél

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezővel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			X (az aláírozott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra balra			Y=	X=			1:25000	1:2880	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11		12	13
III.8 7	22		A szabályozott Ipoly folyó medrének középvonala					21382,80	-44720,17			19	III 8c	2. számú változás az államhatár vonalában
III.8 8	12					240,62	101°07'40"	21232,66	-44908,19					
III.9	21						302,94	301°18'49"	21428,45	-45139,36				
III.10	11						119,88	51°22'45"	21310,03	-45158,01				
III.10 1	22						620,88	290°57'60"	21768,31	-45576,91				
III.10 2	12						322,86	107°47'52"	21479,64	-45721,49				
III.10 3	22						353,10	286°23'30"	21533,70	-46070,42				
III.10 4	12						104,64	60°11'53"	21429,97	-46056,61				
III.10 5x	22						634,82	304°09'06"	21670,00	-46644,30				
III.10 6x	12						260,58	80°05'45"	21415,05	-46590,41				
III.11	21						501,45	260°59'31"	21397,28	-47091,54				
III.12	22						239,36	53°55'52"	21159,69	-47120,62				
III.12 1	21						361,18	300°09'54"	21406,23	-47384,57				
III.12 2	12						292,18	36°51'20"	21121,40	-47449,71				
III.12 3	22						418,82	293°39'55"	21504,09	-47619,89				
III.12 4	12						309,98	58°57'25"	21275,04	-47828,75				
III.12 5	22						446,90	320°28'14"	21703,32	-47956,40				
III.12 6	12						300,71	71°24'05"	21426,38	-48073,57				
III.12 7	22						375,73		21675,50	-48354,84				
													20	III 9b
											21	III 10c	Páros határjelek	

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszögdalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé)	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			irány: nyugat-kelet	X (az aláírózott számok a sok- szögdalok hosszai)			Y + jobbra balra	Y=			X=	1:25000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	
III.12 13	22							20790,33	-49344,74			21	III 11b	3. számú változás az államhatár vonalában
III.12 14	12		A szabályozott Ipoly folyó medrének középvonala, a duzzasztómű mederpillérének tengelyén keresztül			147,85	45°01'58"	20664,25	-49267,52					
III.12 15x	22					316,79	255°49'45"	20738,09	-49575,58					
III.12 16x	12					146,93	95°19'21"	20607,94	-49643,77					
III.12 17	22					188,63	314°06'48"	20679,60	-49818,25					
III.12 18	12					104,63		20582,44	-49779,42					
III.20 5	22							17339,26	-59393,49			22	III 19b	3. számú változás az államhatár vonalában Páros határjelek
III.20 6	12		A szabályozott Ipoly folyó medrének középvonala, a duzzasztómű mederpillérének tengelyén keresztül			181,52	168°14'20"	17228,34	-59537,18					
III.21	21					343,41	290°12'26"	17078,32	-59846,08					
III.22	11					141,71	61°04'11"	16980,08	-59743,96					
III.22 1	22					261,78		16902,75	-59994,06					

A határkő		A sokszög-pont (három- szögletési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláírt számok a sok- szögoldalak hossza)			Y + jobbra balra	Y=			X=	1:25000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12		13
III.20 5	22							17339,26	-59393,49					
III.20 6	12		A szabályozott Ipoly folyó medrének középvonala, a duzzasztómű mederpillérének tengelyén keresztül			181,52	168°14'20"	17228,34	-59537,18			22	III 19b	4. számú változás az államhatár vonalában
III.21	21					343,41	290°12'26"	17078,32	-59846,08					Páros határjelek
III.22	11					141,71	61°04'11"	16980,08	-59743,96					
III.22 1	22					261,78		16902,75	-59994,06					

IV. határszakasz

Az államhatárnak az államhatárról szóló Szerződés 9. cikke szerinti változásai a IV. határszakaszon a Szlovák Köztársaság államterülete csökkenésének szükséges kompenzációjából erednek, amelyek az Ipoly határfolyó medrének elvégzett szabályozása következtében jöttek létre.

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig (az előző kötől)	Helyzelmeghatározás a sokszögművelekre vonatkoztatott összrendezővel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet				Y= X=	1:25000			1:2880		
				X (az alkalmazott számok a sok- szögművelekre hosszai)	Y + jobbra balra									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
IVx.	00		Egyenes vonalak					16848,55	-61248,45		23	IV 1a	5. számú változás az államhatár vonalában	
IV. ax	03			71,75	180°00'14"	16819,88	-61314,22							
IV. bx	03			118,48	94°58'35"	16783,81	-61396,95							
IV. 1	02			60,20	180°03'14"	16862,16	-61439,55							
IV. 1a	03			105,68		16954,96	-61490,12							
IV.14 8b	03		Egyenes vonalak					6086,43	-63445,36		24	IV 7a	A IV.14/9 számú határcsap megszüntése miatti változás (azonos a IV.14.001 számú jelölleten határponttal)	
IV.15x	05			26,84	264°10'04"	6070,86	-63467,22							
IV.15 1x	05			119,00		5967,42	-63408,39							
IV.15 9a	04		Egyenes vonalak					5693,45	-63296,28		24	IV 7a	5. számú változás az államhatár vonalában	
IV.15 10	04			31,25	180°09'29"	5665,82	-63281,68							
IV.15 11x	04			43,44	196°17'33"	5627,47	-63261,28							
IV.15 12x	04			259,76	73°53'36"	5441,57	-63079,85							
IV.15 13x	02			126,16	180°00'58"	5381,96	-63191,04							
V.	00					122,29		5324,15	-63298,80					

V. határszakasz

A határkő		A sokszög-pont (háromszögélési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögadatára vonatkoztatott összkördőzökkel		Távolság a közvetlenül előtte levő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összkördőzök		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hossza)			Y + jobbra balra	Y=		X=	1:25000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
V.19	21		Az Ipoly határfolyó középvonala					-29837,22	-68314,80		26	V. 21	A részletes ábrázolást lásd a 209. számú kiegészítő vázlaton. A határjel biztonságos helyre áthelyezve
V.20	11					88,11	65°01'11"	-29818,67	-68228,66				
V.20	1x	22					650,76	319°21'15"	-30453,19	-68373,14			
V.20	2	12				298,49	71°10'42"	-30275,53	-68133,28				A részletes ábrázolást lásd a 209. számú kiegészítő vázlaton.
V.20	3	22				284,20		-30546,27	-68046,85				
V.24	1	22	Az Ipoly határfolyó középvonala					-33041,33	-69586,79		27	V. 24b	A részletes ábrázolást lásd a 210. számú kiegészítő vázlaton. A határjel biztonságos helyre áthelyezve
V.24	2	12				237,63	14°29'14"	-33175,25	-69783,09				
V.24	3x	22				88,90	322°11'50"	-33108,37	69724,52				
V.24	4	12				428,73	131°14'08"	-33190,08	-70145,39				
V.24	5x	22				160,51	261°17'47"	-33091,75	-70272,26				
V.24	6	12				186,34	174°06'55"	-33220,06	-70407,38				
V.24	7	22				222,17		-33355,72	-70583,32				

VIII. határszakasz

Az államhatárnak az államhatárról szóló Szerződés 9. cikke szerinti változásai a VIII. határszakaszon, Somoskőújfalu magyar település és Šiatorská Bukovinka szlovák település térségében az illetékes állami szervek és helyi önkormányzati szervek kölcsönös megállapodása alapján, a Szlovák Köztársaság területén a csatornázás kiépítése és a közös út megszüntetése kérdésével összefüggésben (a VIII.7/2x határjeltől a VIII.8x határjelig) valamint a VIII.12/4x határjeltől a VIII.12/6x határjelig, a kompenzációs terület kölcsönös rendezése alapján történt.

A határkód		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kölg (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögdőltre vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé)	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet				Y=	X=			1:25000	1:2880	
				X (az utolsó számok a sokszögdőltalak hosszai)	Y + jobbra balra									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
VIII.7	ax	03						-58258,51	-75768,90					
VIII.7	1x	02	Egyenes vonal			32,48	180°01'33"	-58264,46	-75736,97					
VIII.7	2x	02	Tört vonal			63,97	260°10'09"	-58276,15	-75674,08					
VIII.7	3x	02				87,23	179°22'15"	-58194,37	-75643,73					
VIII.7	4x	02	Egyenes vonalak			71,86	179°59'60"	-58127,28	-75617,99		34	VIII.2a	6. számú változás az államhatár vonalában	
VIII.7	5x	02				71,86	142°10'50"	-58060,19	-75592,25					
VIII.8x	01					61,94	67°09'03"	-58028,11	-75539,26					
VIII.8	1x	02				72,45	179°59'29"	-58099,79	-75528,75					
VIII.8	2x	02				76,73			-58175,71	-75517,63				
VIII.12	4a	03	Egyenes vonalak					-60097,84	-77155,86					
VIII.12	5x	02				68,54	98°40'04"	-60138,74	-77100,86		34	VIII.4a	A részletes ábrázolást lásd a 214. számú kiegészítő vázlaton.	
VIII.12	6x	22	Egyenes vonal a Sátormegi-patak középvonaláig			21,00	298°58'43"	-60157,29	-77110,71					
VIII.12	7	12	A Sátormegi-patak főágának kisvízszinti középvonala			49,34	104°31'26"	-60156,42	-77061,38					
VIII.12	7	12	A Sátormegi-patak főágának kisvízszinti középvonala					-60156,42	-77061,38					
VIII.12	8x	22				48,41	249°32'59"	-60203,08	-77048,48		34	VIII.4a	A részletes ábrázolást lásd a 208. számú kiegészítő vázlaton.	
VIII.12	8a	13				42,83	126°34'08"	-60206,81	-77005,81					
VIII.12	9	22				28,38			-60230,99	-76990,95				

A határkód		A sokszög-pont (három- szögletési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - kölg (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszöglődalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza		A térképlap száma		Megjegyzések	
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szöglőkialak hosszai)	Y + jobbra balra			Y=	X=		1:25000	1:2880				
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11		12		13	
VIII.13 16a	03		A Sátormegi -patak főágának középvonala					-60394,41	-76295,80							
VIII. 13 17x	22		A Sátormegi-patak kisvízszintli középvonala			16,02	296°53'30"	-60410,34	-76297,51			34	VIII 4a		Koordináta javítás	
VIII.13 18	12						39,52		-60396,33	-76260,56						
VIII.22 7b	23							-64183,83	-73151,11							
VIII.22 7c	13		A Gortva határpatak középvonala			41,69	122°49'28"	-64176,59	-73110,05			34	VIII 7		A részletes ábrázolást lásd a 216. számú kiegészítő vázlaton.	
VIII.22 7dx	23					24,21	252°45'15"	-64194,35	-73093,59						A határjel biztonságos helyre áthelyezve	
VIII.22 7ex	13					44,68	130°44'36"	-64175,06	-73053,29							A részletes ábrázolást lásd a 216. számú kiegészítő vázlaton.
VIII.22	8	22				46,44		-64193,71	-73010,76							
VIII.23	6	12						-63583,10	-72480,63							
VIII.23	6a	23	A Gortva határpatak középvonala			46,69	261°45'25"	-63593,89	-72435,20				VIII 8		A részletes ábrázolást lásd a 217. számú kiegészítő vázlaton.	
VIII.23	6bx	13				29,06	88°43'47"	-63566,87	-72424,50						A határjel biztonságos helyre áthelyezve	
VIII.23	7	22				80,16	259°25'48"	-63 598,03	-72 350,64							A részletes ábrázolást lásd a 217. számú kiegészítő vázlaton.
VIII.23	8x	12				34,87		-63568,93	-72331,42							

IX. határszakasz

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögműveletek vonatkozásában összrendezőkkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ′ ″	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza		A térképlap száma		Megjegyzések	
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögművelet hossza)	Y + jobbra balra			Y= X=	Y= X=		1:25000	1:2880				
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11		12		13	
IX.15	2	12	A közös út középvonala				154°29'11"	-73300,48	-77020,93							
IX.15	3x	22				62,61	171°37'52"	-73350,97	-76983,91			35	IX.	7		A határjel biztonságos helyre áthelyezve
IX. 15	3a	13				48,31	170°25'51"	-73393,67	-76961,32							A részletes ábrázolást lásd a 218. számú kiegészítő vázlaton.
IX.15	4	22				109,97		-73498,07	-76926,77							

XV. határszakasz

A határkő		A sokszög-pont (három- szögletési pont) száma	A határ részletes leírása kötői - köig (az előző kötői)	Helyzetmeghatározás a sokszöglőidaira vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötői vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szöglőidák hosszai)	Y + jobbra balra			Y=	X=			1:25000	1:2880	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12		13
XV.11	4a	04												
XV.11	4bx	23	A közös árok középvonala			11,64	120°23'35"	-162872,75	-118531,60					A határjel biztonságos helyre áthelyezve
XV.11	4c	13				74,42	277°54'08"	-162925,72	-118479,32					A részletes ábrázolást lásd a 212. számú kiegészítő vázlaton.
XV.11	5	22				51,97	166°18'46"	-162970,30	-118452,60					

XVII. határizakasz

A határkő		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötéltől - közig (az előző kötéltől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötéltől vagy sokszög-ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé)	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	tipusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az állított számok a sokszögoldalak hossza)			Y (+ jobbra balra)	Y=			X=	1:25000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11		12	13
XVII.4 8b	03		Egyenes vonalak					-170479,48	-121917,65					
XVII.5	01					49,77	178°14'25"	-170529,21	-121919,73					
XVII.5	1x	02				64,46	177°28'03"	-170593,50	-121924,40			49	XVII.2	A részletes ábrázolást lásd a 213. számú kiegészítő vázlaton.
XVII.5	2	02				84,59		-170677,51	-121934,25					

XVIII. határszakasz

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögdoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "	A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
száma	típusának kódja			X (az alahúzott számok a sok- szögdatalak hossza)	Y + jobbra balra			Y=	X=			1:25000	1:2880	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
XVIII.3	3	12					176°50'20"	-190405,25	-113413,97					
XVIII.4x		21	A Ronyva folyó középvonala			487,29	215°34'09"	-190473,46	-112931,48		52	XVIII	3	A határjel biztonságos helyre áthelyezve
XVIII.4 1		12				516,82	125°14'43"	-190234,64	-112473,15					A részletes ábrázolást lásd a 219. számú kitézési vázlaton.
XVIII.4	2x	22				634,46	170°13'38"	-190524,97	-111909,01					A határjel biztonságos helyre áthelyezve
XVIII.5		11				883,79	240°23'47"	-191056,91	-111203,23					A részletes ábrázolást lásd a 220. számú kitézési vázlaton.
XVIII.5	1	22				178,21	239°10'54"	-190986,16	-111039,67					
XVIII.5	2	12				59,34	54°36'33"	-190927,32	-111032,00					A részletes ábrázolást lásd a 215. számú kitézési vázlaton.
XVIII.5 3x		22				74,09	213°25'42"	-190977,68	-110977,65					A határjel biztonságos helyre áthelyezve
XVIII.5	4	12				598,80	50°59'51"	-191075,37	-110386,87					
XVIII.5	5	22			24,26		-191091,48	-110405,01						

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság
közötti határvonal részletes leírásának kiegészítőjét
hitelesítjük.**

Szeged, 2022. évi június hó 24. napja

Dr. Hajnal Gábor rendőr alezredes
a Határbizottság
magyar küldöttségének elnöke

Peter Šlahor okleveles mérnök
a Határbizottság
szlovák küldöttségének elnöke

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 20/2022. (X. 13.) AB határozata

a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (2) bekezdésének alkalmazása során az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseiből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az óvodai foglalkozáson való részvétel alóli felmentés mindig csak az adott óvodai nevelési évre szólhat. A felmentésre vonatkozó kérelem annak az évnél az április 15. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, első alkalommal vagy (korábbi felmentési kérelem esetén) ismételten is előterjeszhető; a felmentésre vonatkozó kérelem nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül, formai okból akkor, ha a szülő a felmentési kérelmét első alkalommal csak annak az évnél az április 15. napjáig terjeszti elő, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti.
2. Az Alkotmánybíróság a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (2) bekezdésének második mondatában szereplő „újabb” fordulat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Győri Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 1.K.700.638/2022. számú, oktatási ügyben hozott közigazgatási határozat megváltoztatására irányuló közigazgatási perben az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2021. július 1. napjától hatályos 8. § (2) bekezdésének második mondatában szereplő „újabb” fordulat alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, továbbá rendelje el a támadott jogszabályhely egyedi ügyben történő alkalmazási tilalmát.
- [2] 1.1. A Győri Törvényszék előtt folyamatban lévő alapügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az alapügy felperesének gyermeke 2021. március 11. napján töltötte be a harmadik életévét, ezért a szülők – az Nkt. 8. § (2) bekezdésében foglaltaknak eleget téve – a 2021/2022. nevelési évre beírták a helyi óvodába. Mivel a gyermek az óvodába nem tudott beilleszkedni, 2022. április 13. napján a felperes édesapja a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Soproni Járási Hivatalához (az alapügy alperese, a továbbiakban: Kormányhivatal) intézett kérelmében kérte a gyermek óvodai foglalkozásokon való részvétel alóli felmentését a 2022/2023. nevelési évre. A Kormányhivatal a GY-06/03/496-3/2022. számú végzésével a felperes kérelmét visszautasította. Döntésében az Nkt. 8. § (2) bekezdése második mondatára hivatkozott, amely szerint abban a nevelési évben, melyben a gyermek a negyedik életévét betölti, kizárólag „újabb” kérelem benyújtása esetén vizsgálható érdemben a felmentés lehetősége. Tekintettel arra, hogy a felperes első alkalommal kérte gyermeke óvodai nevelés alóli felmentését, tehát korábban ilyen kérelmet nem nyújtott be, a Kormányhivatal jogértelmezése szerint hiányzik a kérelem érdemi elbírálásának objektív feltétele, ezért azt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 46. § (1) bekezdése alapján visszautasította.

- [3] Az alapügy felperese a döntéssel szemben kereseti kérelmet nyújtott be a Győri Törvényszékhez, amelyben elsődlegesen a Kormányhivatal végzésének megsemmisítését, másodlagosan az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte az Nkt. 8. § (2) bekezdése második mondatának „újabb” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt. A Kormányhivatal védiratában a felperes kereseti kérelmének elutasítását kérte.
- [4] 2. Az indítványozó beadványában rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése szerinti neveléshez való jog legfontosabb alkotmányos korlátja a XVI. cikk (1) bekezdése alapján a gyermek legjobb érdeke. A szülő neveléshez való jogához képest az állam intézményvédelmi kötelezettsége csak másodlagos, és a szülő neveléshez való joga csak alkotmányos indokkal korlátozható. Ilyen alkotmányos indok lehet például a gyermek legjobb érdekének védelme érdekében az óvodai nevelés alóli felmentés kizárása az iskola-előkészítő évben, a gyermek szocializációja, a társadalomba való beilleszkedés és az iskolára való felkészülés érdekében. Ezért az olyan intézkedés, amely alkotmányos indok nélkül kizárja a korábbi évekre a felmentés lehetőségét, sérti a szülő neveléshez való jogát, és nem biztosítja a gyermek legjobb érdekének megfelelő nevelést.
- [5] Az indítvány szerint a jelenleg hatályos szabályozás értelmében a szülő csak akkor kérheti a gyermeke óvodai nevelés alól felmentését a gyermek negyedik életévére vonatkozóan, ha korábban, tehát a gyermek harmadik életévére is terjesztett elő ilyen kérelmet. Korábban benyújtott kérelem hiányában a negyedik életévre vonatkozóan objektív, formai okból kizárja a jogszabály annak érdemi vizsgálatát, hogy a gyermek legjobb érdekét a felmentés vagy az óvodai nevelésben való részvétel szolgálja. Az „újabb” kérelem fordulat beiktatásának semmilyen indokát nem tartalmazza a módosításhoz fűzött miniszteri indokolás, ezért az indítványozó meglátása szerint nem megállapítható, hogy mi az az alkotmányos indok, amely az ilyen tartalmú módosítást indokolja, illetve mi az a gyermek szempontjából védendő érdek, amely korlátozza a felmentés iránti kérelem előterjesztésének lehetőségét a negyedik életévre.
- [6] Rámutatott arra is az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság által korábban megfelelőnek talált normaszöveg általánosan – mindenféle formai korlát nélkül – biztosította az iskola-előkészítő évet megelőző időszakra a felmentés lehetőségét, ha a gyermek legjobb érdekét bármely okból a családban történő nevelés szolgálja. Az indítványozó szerint nem mellőzhető a szakmai szempontú vizsgálata annak, hogy a gyermek legjobb érdekét szolgálja-e a felmentés, a jelenlegi szabályozás azonban objektív, formai okból zárja ki az érdemi vizsgálat lehetőségét az említett tényállás esetén.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a jelenlegi szabályozás alkotmányos indok nélkül korlátozza a szülőknek az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésében biztosított neveléshez való jogát, anélkül, hogy ennek a gyermek XVI. cikk (1) bekezdése szerinti joga érdekében bármilyen objektív, észszerű alapja lenne.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság határozatának meghozatala előtt a jogszabály megalkotásáért felelős minisztérium vezetője az Igazságügyi Minisztériummal egyetértésben az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján megküldte az ügygel kapcsolatos álláspontját, amelyben kifejtette, hogy a támadott rendelkezés nem sérti az Alaptörvény XVI. cikk (1), valamint (2) bekezdésében foglaltakat, továbbá az „újabb” fordulat megsemmisítése a normavilágosság és egyben a jogbiztonság követelményét súlyosan sértő jogszabályi környezet előállítását eredményezné.
- [9] A miniszter az állásfoglalásban rögzíti, hogy az Nkt. támadott, 2021. július 1. napjától hatályos rendelkezése az Alkotmánybíróság által megfogalmazott elvárásoknak eleget tesz, ugyanis megteremtette annak lehetőségét, hogy különös méltánylást érdemlő esetben, az óvodakötelezettség alóli felmentésre irányuló kérelem annak az évnek az augusztus 31. napjáig is benyújtható legyen, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti.
- [10] Az Nkt. 8. § (2) bekezdésében az „újabb” fordulat a jogalkotói szándék szerint arra utal, hogy nem lehet egy kérelemben két tanévre (tehát a gyermek 3 és 4 éves korára is) felmentést kérni az óvodai nevelésben való részvétel alól. A kérelmeket évente kell benyújtani, hogy megvizsgálható legyen, hogy az előző kérelem óta eltelt időben volt-e olyan változás, amely a felmentést megalapozottá vagy éppen megalapozatlanná teszi. Az Nkt. érintett bekezdésének miniszteri indokolása szerint „[a] módosítás megteremti annak lehetőségét is, hogy különös méltánylást érdemlő esetben, az óvodakötelezettség alóli felmentésre irányuló kérelem annak az évnek az augusztus 31. napjáig is benyújtható legyen, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti.” A miniszter szerint megállapítható tehát, hogy az idézett indokolásban az „újabb” kifejezés nem szerepel, ebből következően – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére – azt is jelenti a normaszöveg, hogy ha a szülő a gyermek negyedik életévében nem nyújtott be kérelmet, utóbb viszont a gyermek ötödik életévében mégis kérelmet nyújt be, akkor az újabb fordulat úgy értelmezendő, hogy a korábbi kérelem benyújtásának hiánya a kérelem elutasítását nem alapozhatja meg.

- [11] A miniszter az ügy vonatkozásában azt is jelezte, hogy az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség alapelvei követelményének megfelelően, a hatóság nem alkalmazhatja automatikusan a visszautasítás eszközét. A Gyermek jogairól szóló New York-i Egyezmény 3. cikk 1. pontjában foglaltak szerint „[a] szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.” A döntéshozónak tehát az eljárás során a gyermek legjobb érdekét szem előtt tartva kell döntést hoznia.
- [12] Az állásfoglalás rögzíti, hogy mindezekon felül alkotmányos követelmény, hogy a jogszabályoknak megfelelően előterjesztett kérelem elbírálása során a szülő nyilatkozata és a szülő által a kérelem mellékleteként becsatolt dokumentáció sem hagyható figyelmen kívül, továbbá a felmentést engedélyező szerv a kérelmet csak akkor utasíthatja el, ha megállapítható, hogy a kérelem elutasítása szolgálja a gyermek legjobb érdekét. A kormányhivatalnak ezen tényezők vizsgálata – az eset összes körülményeinek figyelembevételével mellett – törvény szerinti kötelessége. A fenti szempontok vizsgálatának kizárása nem életszerű és nem tükrözi a jogalkotói szándékot sem.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:
„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”
„XVI. cikk (2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.”
„XVI. cikk (3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.”
- [14] 2. Az Nkt. indítvánnyal érintett rendelkezése:
„8. § (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárás időtartama ötven nap.”

III.

- [15] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [16] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által benyújtott indítvány az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}.
- [17] A támadott jogszabályi rendelkezést az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítványozó kezdeményezte a támadott jogszabályi rendelkezés megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenességének megállapítását, továbbá alkalmazásának kizárását {legutóbb például: 3191/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [23]}.

- [18] 2. Az Nkt. 8. § (2) bekezdésének 2021. július 1. napját megelőzően hatályos szövegének Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság a 9/2021. (III. 17.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban alaptörvény-ellenesnek ítélte a rendelkezést, mert a jogalkotó a korábbi szabályozással ellentétben az óvodai foglalkozáson való részvétel alóli felmentés lehetőségét kizárólag három- és négyéves kor között tette lehetővé, míg korábban a felmentés négy- és ötéves kor között, az iskolára felkészítő évet megelőzően is kérelmezhető volt.
- [19] Az Nkt. indítvánnyal támadott, jelenleg hatályos 8. § (2) bekezdése az óvodai foglalkozásokon való részvétel szabályait 2021. július 1. napjától akként rendezi, hogy a felmentést engedélyező szerv a gyermek családi körülményei, illetve sajátos helyzete alapján a gyermek három- és négyéves kora között a szülő kérelme alapján, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól. A gyermek négy- és ötéves kora között a felmentésre különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján van lehetőség.
- [20] Az indítvány (és az alapügy alpereseként eljáró Kormányhivatal érvelése) szerint a hatályos szabályozás értelmében a szülő csak akkor kérheti a gyermeke óvodai nevelés alóli felmentését a gyermek negyedik életévére vonatkozóan, ha korábban, tehát a gyermek harmadik életévére is terjesztett elő kérelmet. Ilyen kérelem hiányában a jogszabály a negyedik életévre vonatkozóan objektív, formai okból kizárja annak érdemi vizsgálatát, hogy a gyermek legjobb érdekét a felmentés vagy az óvodai nevelésben való részvétel szolgálja. Az indítványozó álláspontja szerint a hatályos szabályozás alkotmányos indok nélkül korlátozza a szülő neveléshez való jogát anélkül, hogy ennek bármilyen észszerű alapja lenne.
- [21] 3. Az indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy az Nkt. 8. § (2) bekezdése – különös tekintettel a jogszabálysövegben szereplő „újabb” fordulatra – összhangban áll-e az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdésével, vagyis kellőképpen figyelembe veszi-e a gyermek legjobb érdekét, illetve nem korlátozza-e szükségtelenül a szülők nevelési jogát, figyelemmel arra a jogértelmezésre, amelyet az indítványozó (és az alapügy alpereseként eljáró Kormányhivatal döntésének indokolásában) előterjesztett.
- [22] Az Alaptörvény XVI. cikke a gyermekek védelmének alkotmányos alapja. A XVI. cikk (1) bekezdése a gyermeknek a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát deklarálja, a (2) bekezdés biztosítja a szülők számára a jogot a gyermeküknek adandó nevelés megválasztására, míg a (3) bekezdés értelmében a szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni, mely kötelezettség magában foglalja a gyermekük taníttatását is. Az Alaptörvény XVI. cikk (1), (2) és (3) bekezdései egymással összefüggő egységet alkotnak, melynek középpontjában a gyermek legjobb érdeke áll, a XVI. cikk (1) bekezdésének megfelelően. Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, melynek biztosítása a XVI. cikk (2) bekezdése értelmében elsődlegesen a szülők kötelezettsége. „A szülők neveléshez való joga két irányból is korlátozott: egyfelől a gyermeküknek adandó nevelés megválasztása során a szülők nem élveznek korlátlan szabadságot, és a nevelés keretében kizárólag olyan döntések meghozatalát védi és támogatja az Alaptörvény, amely a gyermek legjobb érdekével összhangban áll, azaz a XVI. cikk (2) bekezdése szerinti szülői jogosultságok tartalmi korlátja a gyermek XVI. cikk (1) bekezdése szerinti legjobb érdeke. Másfelől pedig a szülők neveléshez való jogának korlátja a XVI. cikk (3) bekezdése szerinti gondoskodási kötelezettség, mely magában foglalja a gyermek taníttatásának kötelezettségét is” (Abh., Indokolás [66]). Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerinti, a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga tehát speciális szerkezetű és többpólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve bizonyos esetekben pótló jelleggel – az állam.
- [23] A szülők nevelési jogának tartalmát az Alkotmánybíróság a 995/B/1990. AB határozatban akként határozta meg, hogy „a szülők maguk döntenek arról, hogy hagyományaik, családi szokásaik, társadalmi helyzetük, vallási és erkölcsi meggyőződésük, anyagi lehetőségeik szerint miként választják meg a gyermek nevelését, oktatását biztosító intézményt, módszert, eszközöket. Ebbe külső hatalom, a családon kívülálló személy nem avatkozhat be” (ABH 1993, 515, 527). Miközben tehát az Alaptörvény maga is rögzíti a szülők neveléshez való jogát, egyben azt is elismeri, hogy a gyermek nevelésének nem csupán egyetlen helyes módja létezik, hanem a több, adott esetben egyaránt helyes nevelési módszer közül kell a szülőnek a gyermekére tekintettel választania. Ezen választási szabadság általános és abszolút korlátja ugyanakkor a gyermek taníttatásának kötelezettsége, mely vonatkozásban az Alaptörvény nem biztosítja a szülők számára a választás lehetőségét a tanköteles, azaz a törvényben meghatározott életkort elért és iskolaérett gyermekek esetében” (Abh., Indokolás [66]–[67]).

- [24] Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy amennyiben „[a] szülő elsődleges élethivatásának tekinti a gyermek nevelését, és szeretné, hogy a gyermek fejlődésének első időszakában teljes egészében a családban nevelkedjék, az erre vonatkozó joga csak erős alkotmányjogi indokkal korlátozható” (Abh., Indokolás [88]). „Az állami beavatkozás jogalapja a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz fűződő alkotmányos jogának érvényesítése, ez pedig kizárólag az ő konkrét személyes viszonyaiban, az őt egyénileg és személyesen érintő kérdésekben (és nem pedig általános jelleggel) fordulhat elő. Az általános jogszabályi rendelkezéseknek ezért mindig lehetőséget kell biztosítaniuk az egyéni szempontok érvényesítésére, azaz az egyedi, a gyermek legjobb érdekét érvényre juttató döntések meghozatalára, mely alól csak az olyan nyilvánvalóan kivételes esetek jelenthetnek kivételt, mint az iskolai nevelés-oktatásra felkészítő utolsó óvodai év. Az állami beavatkozás arányosságának megítélésénél a gyermek személye, illetve egyéni körülményeinek figyelembevétele az alapvető jogok és az Alaptörvény értékrendszerének érvényesítéséhez nélkülözhetetlen” (Abh., Indokolás [89]).
- [25] Az Alkotmánybíróság az óvodai nevelés szükségességének (azaz a szülő neveléshez való joga korlátozása arányosságának) vizsgálata során az Abh.-ban az óvodai nevelés szükségessége mellett foglalt állást a gyermek Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogai érvényesülése érdekében akkor is, ha az egy-egy szülő gyermeke nevelésének megválasztásához való jogát korlátozhatja. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy bár az esetek döntő többségében az óvodai nevelés szolgálja a gyermekek legjobb érdekét 4 és 5 éves koruk között is, azonban előfordulhatnak olyan egyedi élethelyzetek ebben az életkorban, amelyek a családi környezetben történő nevelést indokolják. A felmentésre azonban kizárólag a gyermek egészségi állapotára, családi körülményeire, képességeire, sajátos helyzetére, azaz a gyermek legjobb érdekére tekintettel kerülhet sor. Az Abh. azonban azt is rögzítette, hogy az óvodai nevelés utolsó évére vonatkozóan az állam jogosult (de még ekkor sem köteles) olyan, a kötelező óvodai nevelés alól kivételt (felmentést) nem engedélyező szabályozást alkotni, mely valamennyi gyermek számára kötelezővé teszi az óvodai nevelésben történő részvételt; az iskolai tanulmányokra való felkészülés biztosítását ugyanis az Alkotmánybíróság olyan kivételes indokként ismerte el, mely még a felmentés lehetőségének teljes kizárása esetében is a szülők neveléshez való jogának arányos korlátozásának minősült (Abh., Indokolás [94]).
- [26] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján, figyelemmel az Abh. idézett megállapításaira tehát a XVI. cikk sérelmét eredményezné az a szabályozás, amelynek egyetlen lehetséges értelmezési módja szerint a négy- és ötéves kor közötti gyermekek óvodai felmentését a jogalkotó teljes mértékben kizárná azon gyermekek esetében, akik szülei a gyermek három- és négyéves kora közötti időszakra felmentési kérelmet nem nyújtottak be az illetékes hatósághoz. Az Alkotmánybíróságnak ezért a továbbiakban azt kellett megvizsgálnia, hogy a támadott jogszabályi rendelkezésnek valóban az-e az egyetlen lehetséges értelmezése, amelyet az indítványozó (illetőleg döntésének indokolásában az alperes Kormányhivatal) állított.
- [27] 4. Az Nkt. megalkotásáért felelős miniszter álláspontja szerint a hatályos normaszöveg az Alkotmánybíróság által megfogalmazott elvárásoknak eleget tesz. Az Nkt. 8. § (2) bekezdésében az „újabb” fordulat a jogalkotói szándék szerint pusztán arra utal, hogy nem lehet egy kérelemben két tanévre (tehát a gyermek 3 és 4 éves korára is) felmentést kérni az óvodai nevelésben való részvétel alól. A kérelmeket évente kell benyújtani, hogy megvizsgálható legyen, hogy az előző kérelem óta eltelt időben volt-e olyan változás, amely a felmentést megalapozottá, vagy éppen megalapozatlanná teszi, ezen értelmezést támasztja alá az érintett bekezdés miniszteri indokolása is. Az állásfoglalás szerint ez szükségképpen azt jelenti, hogy amennyiben a szülő a gyermek negyedik életévében nem nyújtott be kérelmet, utóbb viszont a gyermek ötödik életévében mégis kérelmet nyújt be, akkor az újabb fordulat úgy értelmezendő, hogy a korábbi kérelem benyújtásának hiánya a kérelem elutasítását nem alapozhatja meg. A miniszter hangsúlyozza azt is, hogy az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség alapelvei követelményének megfelelően a hatóság nem alkalmazhatja automatikusan a visszautasítás eszközét. A döntéshozónak az eljárás során a gyermek legjobb érdekét szem előtt tartva kell döntést hoznia. A felmentést engedélyező szerv a kérelmet kizárólag akkor utasíthatja el, ha megállapítható, hogy – a becsatolt iratokat is figyelembe véve – a kérelem elutasítása szolgálja a gyermek legjobb érdekét. A kormányhivatalnak ezen tényezők vizsgálata – az eset összes körülményeinek figyelembevétele mellett – törvény szerinti kötelessége. A fenti szempontok vizsgálatának kizárása éppen ezért a miniszter álláspontja szerint nem életszerű és nem tükrözi a jogalkotói szándékot sem.

- [28] 5. Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kötelesek értelmezni. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a hatályos jogot lehetőleg kímélni kell. Az Alkotmánybíróság elkerüli a jogszabály, illetőleg jogszabályi rendelkezés megsemmisítését vagy a törvényhozó felhívását arra, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott határidőn belül alkosson jogot, ha a jogrend alkotmányosságát és a jogbiztonságot enélkül is biztosítani lehet. Ilyenkor az Alkotmánybíróság az alkotmányos követelményekkel azon értelmezések körét határozza meg általában, amelyek esetében a jogszabály az Alkotmánnyal összhangban van.
- [29] Jelen esetben a jogalkotói szándék egyértelműen a széles körű felmentési lehetőség biztosítására irányult, a jogalkotó az Alkotmánybíróság Abh.-ban megfogalmazott követelményeinek eleget téve alkotta meg a támadott rendelkezést. A jogszabályi rendelkezés nyelvtani értelmezése ugyanakkor valóban lehetővé teszi az Nkt. 8. § (2) bekezdésének akkénti értelmezését, hogy a negyedik életévét betöltött gyermek óvodai nevelés alóli felmentésének kezdeményezésére a szülő első alkalommal már nem jogosult, hanem kizárólag „újabb”, azaz második kérelem alapján biztosítható a felmentés. Ezt (a nyelvtani értelmezés követelményeinek egyébként megfelelő) értelmezést követte az alapügy alpereseként eljáró Kormányhivatal, és ezt a lehetséges értelmezést olvasta ki az Nkt. vonatkozó rendelkezéséből az indítványozó is. A gyermek legjobb érdekét ugyanakkor éppen az a szabályozás veszi figyelembe, amely az óvodai felmentést a gyermek, illetve családja körülményeiben bekövetkezett változásokat is figyelembe véve, tanévről tanévre teszi lehetővé a szülő kérelme alapján, azon értelmezésnek megfelelően, ahogyan azt a miniszter is megfogalmazta.
- [30] A Kormányhivatal, valamint a bíróság jelen ügyben az Nkt. 8. § (2) bekezdésének értelmét kizárólag nyelvtani értelmezéssel állapította meg. A jogszabályszövegeknek azonban nemcsak nyelvtani, hanem más módszerek alapján történő értelmezése is lehetséges. Jelen esetben a rendelkezés teleologikus, jogalkotói szándék szerinti értelmezése a fentiek alapján minden kétséget kizáróan arra az eredményre vezet, hogy az óvodai felmentés nem zárható ki objektív alapon azon négy és öt év közötti gyermekek esetén, akik esetében a szülők korábban nem kérelmezték a gyermek óvodai felmentését. Az Alkotmánybíróság szerint ezért a jelen ügyben a felperest ért alapjogsérelem a jogértelmezés alaptörvény-ellenességének megállapításával kielégítő módon orvosolható, így – a hatályos jog kímélete érdekében – az Nkt. 8. § (2) bekezdése „újabb” fordulatának megsemmisítésére nincs szükség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.
- [31] 6. Az Abtv. 46. § (3) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot arra, hogy hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapította, hogy az Nkt. támadott rendelkezésének pusztán nyelvtani értelmezése valóban lehetséges az Nkt. 8. § (2) bekezdésének oly módon történő értelmezését, amely a gyermek legjobb érdekével és ezáltal végső soron magával az Alaptörvénnyel is ellentétes értelmezésre vezet. Jelen esetben az Alaptörvénnyel összhangban álló, teleologikus értelmezéssel megállapítható jogalkotói cél nem tekinthető minden kétséget kizáróan felismerhetőnek, hiszen azt sem az alapügy alpereseként eljáró Kormányhivatal (azaz az állam szerve), sem pedig maga az indítványozó sem ismerte fel, ekként a felmentési kérelem előterjesztésének lehetősége körüli jogbizonytalanság és az eljárások elhúzódnása már önmagában is alkalmas a gyermek legjobb érdekének veszélyeztetésére.
- [32] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján eljárva megállapította, hogy az Nkt. 8. § (2) bekezdésének alkalmazása során az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseiből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az óvodai foglalkozáson való részvétel alóli felmentés mindig csak az adott óvodai nevelési évre szólhat. A felmentésre vonatkozó kérelem annak az évnek az április 15. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, első alkalommal vagy (korábbi felmentési kérelem esetén) ismételten is előterjeszthető; a felmentésre vonatkozó kérelem pedig nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül, formai okból akkor, ha a szülő a felmentési kérelmét első alkalommal csak annak az évnek az április 15. napjáig terjeszti elő, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti.

- [33] 7. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben való közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján, a gyermeki jogok védelmének maradéktalan biztosítása érdekében rendelte el.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1423/2022.

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [34] A határozatot arra való tekintettel támogatom, hogy annak kizárólagos célja a jelen ügy alapjául szolgáló általános érvényű Abh.-val összhangban lévő, végrehajtási jellegű egyedi döntés meghozatala.
- [35] Következésképpen a határozattal való egyetértésem nem érinti és ezáltal nem is befolyásolja az Abh.-hoz csatolt különvéleményemben szereplő elvi álláspontom fenntartását.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 21/2022. (X. 13.) AB végzése
a 16/2022. (VII. 14.) AB határozat kijavításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése határozat hivatalból történő kijavítása tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Magyar Közlöny 2022. évi 116. számában közzétett 16/2022. (VII. 14.) AB határozat rendelkező része 4. pontjának első bekezdését az alábbiak szerint kijavítja:

„Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Magyarország egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 76. §-ának »vagy az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet« szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.”

2. Az Alkotmánybíróság jelen végzését a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

- [1] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 16/2022. (VII. 14.) AB határozat rendelkező része 4. pontjának első bekezdésében nyilvánvaló elírás történt. Ezért az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 63. § (1) bekezdése és az Ügyrend 62. § (1) bekezdése alapján, a helyes szöveg feltüntetésével a határozat rendelkező része 4. pontjának első bekezdését, a rendelkező rész 4. pontja második bekezdésével való összhang érdekében a fentiek szerint kijavította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/3079/2021.

VIII. A Kúria határozatai

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2/2022. Jogegységi határozat (Jpe.III.60.011/2022/15. szám) a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költségről

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa – a Kúria Polgári Kollégiumának kúriai bíró tagjaival kiegészülve – a Kúria P.III. számú tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költség tárgyában meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Amennyiben az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége megállapítható amiatt, hogy a terhesgondozás során elmaradt vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében az anya nem élhetett a terhességmegszakítás jogszabály által biztosított jogával, a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében a szülők kártérítésként az egészségkárosodással kapcsolatban felmerült többlet-felnevelési költségre, és nem a gyermek teljes felnevelési költségére tarthatnak igényt.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria előtt Pfv.III.20.447/2021. számon kártérítés megfizetése tárgyában folyamatban lévő eljárásban az eljáró tanács (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja és 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert el kíván térni a Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú (megjelent: EBH2015.P.11. számon is), a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: EBH).
- [2] Az indítványozó tanács az egységes joggyakorlat biztosítása érdekében annak a kérdésnek a megválaszolását kérte, hogy a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében, amennyiben az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége megállapítható amiatt, hogy a terhesgondozás során elmaradt vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében az anya nem élhetett a terhességmegszakítás jogszabály által biztosított jogával, a szülők kártérítésként igényt tarthatnak-e a gyermek teljes felnevelési költségére (azaz az ún. alap- és az egészségkárosodásból eredő többlet-felnevelési költségre), vagy az egészségügyi szolgáltató kártérítésként csak az egészségkárosodással kapcsolatban felmerült többletköltség megfizetésére köteles.
- [3] Az indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése értelmében a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggesztette.

II.

- [4] A magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Mvtv.) az ott szabályozott esetekben lehetővé teszi a terhesség művi úton történő megszakítását. Az Mvtv. 6. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a terhesség a 12. hetéig szakítható meg, ha a magzat orvosilag valószínűsíthetően súlyos fogyatékos állapotban vagy egyéb károsodásban szenved; míg a (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a terhesség a 20. hetéig – a diagnosztikus eljárás elhúzódtása esetén 24. hetéig – szakítható meg, ha a magzat genetikai, teratológiai ártalmának valószínűsége az 50%-ot eléri. Sem az Mvtv., sem más jogszabály a genetikai, teratológiai (vagyis genetikai eredetű vagy

- környezeti) magzati ártalom fogalmát nem határozza meg. A gyakorlatban leggyakrabban előforduló ilyen ártalom a Down-szindróma, illetve számos esetben előfordul végtaghiány vagy károsodott végtag.
- [5] A genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató felelőssége értelemszerűen nem a károsodás kialakulásáért állapítható meg. Az egészségügyi szolgáltatót kártérítési felelősség abban az esetben terheli, ha neki felróható okból nem ismerte fel a fejlődési rendellenességet, és/vagy erről, illetve erre tekintettel a terhességmegszakítás lehetőségéről nem tájékoztatta a várandóst.
- [6] A bírói gyakorlat egységes a felelősség megállapíthatóságának kérdésében: a rendellenesség fel nem ismerése vagy a nem megfelelő tájékoztatás miatt a szülők nem dönthettek a terhességmegszakításról, ennél fogva sérült az anya hatályos jog szerinti önrendelkezési és mindkét szülő családtervezéshez való joga, amelynek következménye, hogy az egészségügyi intézmény felel az ebből eredő hátrányokért. Eltérő ugyanakkor a joggyakorlat a megtérítendő vagyoni károk körében, vagyis, hogy az egészségügyi szolgáltatót kártérítési felelősségére tekintettel terheli-e a gyermek felnevelésével kapcsolatos összes költség, vagy csak az egészségkárosodásból eredő ún. többletköltségeket köteles megtéríteni.

III.

- [7] Az EBH-ban az eljáró tanács a genetikai rendellenességgel született gyermek esetében érvényesített kárigény tekintetében úgy foglalt állást, hogy a fogyatékossgal összefüggő többletköltség és az egészséges gyermek felnevelési költségei nem választhatók szét. Az eljáró tanács a teljes felnevelési költség megtérítésének kötelezettségére vonatkozó álláspontját azzal indokolta, hogy miután a fogyatékossgáért az orvost semmilyen felelősség nem terheli, a fogyatékossgal együtt járó többletköltség alapja sem lehet más, mint az önrendelkezési jog gyakorlásának megghiúsulása. A szülők személyiségi jogát sértő orvosi magatartás a magzati károsodás felismerését megghiúsító, felróható orvosi mulasztás és a terhességmegszakítás lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradása. A károkozó magatartás következtében az anya nem gyakorolhatta önrendelkezési jogát, és emiatt súlyosan károsodott gyermeke született, akinek születésével, létével okszerűen összefügg a felnevelési költség. Az önrendelkezési jog megsértésének következménye, hogy felmerülnek a gyermek felnevelési költségei, amelyek az orvosi hiba hiányában nem merültek volna fel, mert megfelelő tájékoztatás esetén az anya a törvényben biztosított jogával élve dönthetett volna a terhességmegszakításról. Ennek hiányában a kártérítés alapjául szolgáló magatartás következtében, a gyermek születésével okozatosan merülnek fel a felnevelésével kapcsolatos valamennyi, már bekövetkezett és a jövőben felmerülő költségek, kiadások, amelyek az anya, illetőleg a szülők vagyonában más által okozott olyan vagyoni hátrányok, amelyek vagyoni kárként érvényesíthetők. Az orvosi mulasztással okozati összefüggésben álló vagyoni kár nem csupán a fogyatékossgal összefüggő többletköltséget foglalja magába, a kárként felmerülő költségek szétválasztásának nincs jogi alapja. Valamennyi, a gyermek megszületésével kapcsolatban felmerülő felnevelési költség olyan kárnak minősül, amelyeket a károkozó térít meg, és nem lehet kár csak a fogyatékossgából eredő többletkiadás. A kár esetében viszonyítási alap a személy vagyonának korábbi állapota, de lehet olyan előnyösebb állapot, amelynek lehetőségétől a károkozó magatartás fosztotta meg a személyt, illetőleg annak vagyonát. A kár fogalmába ez utóbbi helyzet is beletartozik. Az adott esetben a szülők a családjukban a terveik, elhatározásaik ellenére arra kényszerülnek, hogy egészségében károsodott gyermeket neveljenek fel annak minden költségével. Kárunk tehát nem lehet más, mint a felnevelés teljes költsége, hiszen ezt okozta a jogellenes magatartás.
- [8] Ellentétes álláspontot képviselt a Kúria a korábbi, Pfv.III.20.800/2013/7. számú, a Bírói Határozatok Gyűjteményében ugyancsak közzétett határozatában, amelyben a genetikai eredetű fejlődési rendellenességgel született gyermek léte miatt érvényesített kárigény kapcsán – annak rögzítése mellett, hogy az emberi élet nem tekinthető kárnak – az Alkotmányra és Magyarország Alaptörvényére hivatkozással tévesnek tartotta azt a megközelítést, hogy a szülők viszonylatában a vagyoni kár a gyermek nélküli és a fogyatékos gyermek által meghatározott életkörülmények alapján határozandó meg. Az adott perben a felek nyilatkozatait is értékelve azt a következtetést vontta le, hogy a – kár meghatározásához – viszonyítási alap az az állapot, amelyben a szülőknek egészséges gyermeke született volna ahhoz képest, hogy első gyermekük genetikai ártalommal született. Kifejtette, hogy nem a „nemlét” és a „fogyatékos lét” anyagi vonatkozásai közötti különbség határozhatja meg a vagyoni károkat, hanem a szülők által is kívánt „egészséges gyermekhez” képest a fogyatékossgából eredő többletköltségek.

- [9] Az indítványozó tanács javasolta, hogy a Jogegységi Panasz Tanács a joggyakorlat számára tekintse irányadónak a Kúria Pfv.III.20.800/2013/7. számú határozatát. Az indítványozó tanács álláspontja – az EBH-tól eltérően – az, hogy az egészségügyi szolgáltató a kártérítési felelősségének fennállása esetén, a genetikai, teratológiai ártalom folytán egészségkárosodottan született gyermek szülei részére kizárólag a gyermek egészségkárosodásából eredő többletköltségeket köteles kártérítésként megfizetni. Az indítványban kifejtettek szerint a többletköltségek megtérítésére irányuló álláspont is a teljes kártérítés elvén alapul, az eltérő állásponthez képest a különbség az, hogy mi tartozik a kár fogalmába. A kár meghatározásakor a káreseményt megelőző állapotból kell kiindulni, azt kell összehasonlítani a káresemény utáni állapottal. A kártérítés rendeltetése szerint valamely állapotnak a károsultra nézve hátrányos megváltozását értékeli, az ahhoz kapcsolódó vagyoni és nem vagyoni hátrányokat orvosolja. Jelen esetben a kárt megelőző állapot a család életében az volt, hogy a szülők gyermeket terveztek, és mint minden reménybeli szülő egészséges gyermek megszületését várták, ehhez képest egészségkárosodással született meg a tervezett, vállalt gyermekük, így az őket ért hátrány abból adódik, hogy a fogyatékosan megszületett gyermek miatt megnehezült az életük, tehát kárként az önként vállalt gyermek alapfelneveléséből eredő kiadásokon felüli, a gyermek egészségkárosodásából eredő többletköltségek jelentkeznek.

IV.

- [10] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában úgy foglalt állást, hogy a genetikai, teratológiai ártalommal született gyermek léte önmagában, a polgári jogi megítélés szempontjából nem értelmezhető kárként. A szülőknek a fogyatékkal született gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti a polgári jogi értelemben bekövetkezett kárt, amelynek megtérítésére az egészségügyi intézmény a felróható mulasztása miatt, azzal okozati összefüggésben köteles. E kárfogalomba nem tartozik bele a gyermek felnevelésével kapcsolatos összes költség, így az egészségügyi szolgáltatóval szemben az alap-felnevelési költségek vagyoni kárként nem igényelhetők.
- [11] A Bszi. 37. § (3) bekezdése alapján a Jogegységi Panasz Tanács elnöke által megküldött előzetes döntéshozatali indítványra a felülvizsgálati eljárásban részt vevő felek is nyilatkozatot tettek.
- [12] A felperes magánszemélyek nyilatkozatukban arra tettek indítványt, hogy a Jogegységi Panasz Tanács hozzon határozathozatalt mellőző végzést vagy szüntesse meg az eljárást arra tekintettel, hogy nem indokolt eltérni az előzetes döntéshozatali indítványban megjelölt határozattól, így jogegységi határozat hozatala sem indokolt. Határozathozatal esetén kérték az EBH-ban foglaltakat irányadónak tekinteni a joggyakorlat számára. Érvelésük lényege szerint a teljes kártérítés elve alapján nem tehető különbség a gyermek létéből és a gyermek egészségkárosodásából eredő károk között. A viszonyítási alap az lehet, hogy ha az anya a megfelelő tájékoztatás alapján gyakorolja önrendelkezési jogát, és megszakítja a terhességet, úgy a gyermekneveléssel járó költségek egyáltalán nem merülnek fel.
- [13] Az alperes egészségügyi intézmény – egyetértve az indítványt előterjesztő tanács javaslatával – nyilatkozatában azt hangsúlyozta, hogy amennyiben az egészséges gyermek születése esetén az anya önrendelkezési jogának sérelme nem alapozza meg a gyermek felnevelésének teljes költségeit, úgy az a fogyatékos gyermek születése esetén sem lehet megalapozott. A fogyatékos gyermek megszületése a diszkrimináció tilalmára és az emberi méltóság alapjogi jellegére tekintettel érték, ezért az anya önrendelkezési jogának sérelme nem ad okot a teljes felnevelési költség kárként való érvényesítésére. Miután a szülők önrendelkezési jogukkal élve döntést hoztak a gyermekvállalásról, viszonyítási alap az az állapot, amelyben a szülőknek egészséges gyermeke született volna ahhoz képest, hogy gyermekük genetikai ártalommal született.

V.

- [14] A Jogegységi Panasz Tanács a kérdés társadalmi jelentőségére tekintettel a Bszi. 35. §-a alapján a Kúria Polgári Kollégiumának kúriai bíró tagjaival kiegészülve hozta meg határozatát.
- [15] A születéssel kapcsolatos kártérítési kereseteket a szakirodalom többnyire három csoportba sorolja: a wrongful life (károsodott élet) kereset a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek saját jogán érvényesített kárigényét jelenti az egészségügyi szolgáltatóval szemben; a wrongful conception/pregnancy (nem kívánt fogamzás) kereset a szülőknek az egészséges, de nem kívánt gyermek születésére alapított kártérítési igénye; wrongful birth (nem kívánt születés) kereset a fogyatékkal (genetikai, teratológiai ártalommal) született és a fogyatékossgal nem kívánt gyermek szüleinek kárigénye.

- [16] A jogegységi eljárás tárgyát ez utóbbi eset (wrongful birth), a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek szüleinek az egészségügyi szolgáltatóval szemben érvényesített kártérítési igénye képezi.
- [17] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518. §-a értelmében a törvény tiltja a jogellenes károkozást. A Ptk. 6:519. §-a szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható. A Ptk. 6:540. § (1) bekezdése alapján, ha az alkalmazott a foglalkoztatására irányuló jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a munkáltató a felelős.
- [18] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 77. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy minden beteget – az ellátás igénybevételének jogcímére tekintet nélkül – az ellátásában résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával kell ellátni.
- [19] A genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermeknek az egészségügyi szolgáltatóval szembeni saját jogú kártérítési igényéről szóló 1/2008. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: 1/2008. PJE) elsődlegesen a sérült gyermek viszonylatában (wrongful life) fogalmazta meg a Legfelsőbb Bíróságnak a bírósági jogalkalmazás egységes biztosítása érdekében kifejtett álláspontját, azonban a szülőket megillető kártérítési igény tekintetében is meghatározó megállapításokat tett.
- [20] Az 1/2008. PJE – az egységes bírói gyakorlatra utalva – rögzíti, hogy a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az orvos jogellenes, felróható magatartása abban áll, hogy a szülőket nem tájékoztatta arról, hogy valószínűsíthetően fogyatékos gyermekük fog születni, és így megfosztotta őket a családtervezési joguk gyakorlásától, attól, hogy ők dönthessenek a fogyatékos gyermek megszületéséről, vagy a terhesség, még lehetséges időben történő megszakításáról. A döntés lehetőségének elmaradásával az anya önrendelkezési joga és mindkét szülő családtervezéshez fűződő joga sérül. A szülőknél a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári jogi értelemben azt a – vagyoni és nem vagyoni – kárt, amely – pénzben kifejezve – az orvosi mulasztás folytán az egészségügyi intézményre áthárítható.
- [21] A kártérítés további eleme, a kár bekövetkezése tekintetében ugyancsak az 1/2008. PJE ad iránymutatást a joggyakorlat számára, amely szerint a kár fogalma egy, a korábbihoz képest hátrányosan megváltozott állapotot jelent, melyet másnak a jogellenes magatartása idézett elő. A kár megállapítása mindig viszonyítás: kell, hogy legyen a sérelmezett magatartást megelőzően egy sértetlen vagy mindenképpen előnyösebb állapot, vagy legalábbis annak megvalósítható lehetősége. A viszonyítási alap értelemszerűen mindig csak ugyanannak a személynek vagy vagyontárgynak a korábbi állapota lehet, vagy olyan előnyösebb állapota, amelynek elérhetőségétől a károkozó jogellenes magatartása fosztotta meg. A genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékos gyermek esetében semmilyen esély nem volt arra, hogy ép emberként élje az életét, így fogyatékos állapota nem mérhető egy korábbi ép állapothoz (vagy annak lehetőségéhez), legfeljebb a „nemléthez”. Ez utóbbinak „előnyösebb állapotként” való értelmezése azonban nyilvánvalóan a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjébe ütközne.
- [22] Az orvos (egészségügyi szolgáltató) felróható magatartásával összefüggésben a genetikai ártalommal született gyermek esetében a szülők által érvényesíthető vagyoni kártérítés tekintetében kulcskérdés a kár fogalmának meghatározása, a károkozó ugyanis csak a jogellenes, felróható magatartással összefüggésben okozott kár megtérítésére köteles. Az, hogy az adott esetben mi vonható a kár fogalmi körébe, a gyermek létével kapcsolatos teljes, ún. alap-felnevelési költség, vagy csak az egészségkárosodásból eredő többlet-felnevelési költség, az „előnyös állapothoz” való viszonyítás eredményeként határozható meg.
- [23] Az EBH-ban az eljáró tanács a kár meghatározása során a viszonyítási alap körében azt értékelte, hogy lehet olyan előnyösebb állapot, amelynek lehetőségétől a károkozó magatartás fosztotta meg a személyt, illetőleg a vagyont; az adott esetben a szülők a családjukban a terveik, elhatározásaik ellenére arra kényszerülnek, hogy egészségében károsodott gyermeket neveljenek fel, annak minden költségével, így káruk nem lehet más, mint a felnevelés teljes költsége. A Kúria Pfv.III.20.800/2013/7. számú korábbi határozatában kifejtett – az indítványban elfogadni javasolt – álláspont szerint a kár meghatározása szempontjából a viszonyítási alapnak az az állapot tekinthető, amelyben a szülőknél egészséges gyermeke született volna, ahhoz képest, hogy gyermekük genetikai ártalommal született.
- [24] Mindkét álláspont – a kártérítés alapelveiből kiindulva – a teljes kártérítés elvén alapul, a különbség az, hogy melyik nézet szerint mi tartozik a kár fogalmába. A kár fogalmának meghatározása tekintetében az ismertetett két álláspont közötti különbség a viszonyítási alap eltérő megítéléséből ered. A viszonyítási alap kiindulópontjának, a károkozás nélküli előnyösebb állapotnak a meghatározásához az Alaptörvényben és az Alkotmánybíróság határozataiban megfogalmazott alapvető erkölcsi és jogelvek adnak iránymutatást.
- [25] Magyarország Alaptörvényének II. cikke rögzíti, hogy az emberi méltóság sérthetetlen; minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

- [26] Az Alkotmánybíróság 23/1990. (X. 31.) AB határozata szerint az élethez és az emberi méltósághoz való jog minden embernek veleszületett, sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető joga. A Magyar Államnak az élethez és az emberi méltósághoz való jog tekintetében is elsődrendű kötelessége, hogy ezeket tiszteletben tartsa és védelmezze. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát az Alaptörvény hatálybalépését követően megerősítette {24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [131]; legutóbb: 32/2021. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [39]}, ezért a Kúria változatlanul irányadónak tekintette.
- [27] Az Alkotmánybíróság a 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában az államnak az élethez való jogból folyó általános védelmi kötelezettsége kapcsán rögzítette, hogy az kiterjed általában az emberi élet és létfeltételei védelmére, „az emberi élet” általában – következőképpen az emberi élet mint érték – a védelem tárgya. [...] A „személy” emberi minőségét kifejezi: az élethez és az emberi méltósághoz való jog. [...] Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érintetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától [...]. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát az Alaptörvény hatálybalépését követően megerősítette {21/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [63]; 3296/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [63]; legutóbb 3193/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [23]}, ezért a Kúria változatlanul irányadónak tekintette.
- [28] A fent ismertetett alkotmányos alapelvekre is tekintettel a Kúria változatlanul fenntartja az 1/2008. PJE határozat megállapítását, mely szerint a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodott gyermek létehez képest a „nemlét” előnyösebb állapotként való értelmezése nyilvánvalóan Magyarország alkotmányos rendjébe ütközne, és nem állna összhangban az Alaptörvény idézett rendelkezéseivel, illetve az Alkotmánybíróság hivatkozott határozataival. Az Alaptörvény II. cikke értelmében az emberi méltóság sérthetetlen. Ez minden megszületett személyre egyaránt vonatkozik egészségi állapotára, képességeire és más személyes tulajdonságaira tekintet nélkül.
- [29] A bírói gyakorlat több eseti döntésben és állásfoglalásban adott iránymutatása szerint az egészséges gyermek megszületése jogi értelemben kárnak nem minősíthető, az eredménytelen terhesség-megszakítás ellenére kihordott egészséges gyermek megszületése nem alapoz meg kárigényt (wrongful conception/pregnancy kereset) (Legfelsőbb Bíróság Pf.III.26.339/2001., megjelent EBH2003.941. számon), a természetből fogva fogyatékos ember léte nem tekinthető olyan kárnak, ami polgári jog szabályai szerint megtéríthető (1/2008. PJE határozat V.2. pont).
- [30] A kártérítés – rendeltetése szerint – valamely állapotnak a károsultra nézve hátrányos megváltozását értékeli, az ahhoz kapcsolódó vagyoni és nemvagyoni hátrányokat orvosolja. A kár meghatározásakor – a helyes jogdogmatikai megközelítés szerint – a káreseményt megelőző állapotból kell tehát kiindulni, azt kell összehasonlítani a káresemény utáni állapottal.
- [31] Az adott esetben a kárt megelőző állapot a család életében az volt, hogy a szülők gyermeket terveztek, és nyilvánvalóan egészséges gyermek megszületését várták, ehhez képest egészségkárosodással született meg a tervezett (vállalt) gyermekük. Ebből eredően a szülőket ért hátrány a fogyatékosan megszületett gyermek miatt megnehezült életük, amely pszichés és anyagi következményeket von maga után. A bekövetkezett kárak tehát az egészséges gyermek vállalásához képest előállt hátrányokhoz igazodnak. Ezért a kár fogalmának meghatározása alapjául szolgáló viszonyítási alap kiindulópontja csakis az lehet, hogy a szülők eleve gyermek vállalásáról döntöttek, szándékuk egészséges gyermek felnevelésére irányult, annak minden költségével. A kár fogalmának körében tehát a viszonyítási alapként meghatározható előnyösebb állapot az egészséges gyermek születése és felnevelési költsége. Ebből következően a szülők vagyoni káraként az önként vállalt gyermek alap-felneveléséből eredő kiadásokon felül felmerült, a gyermek egészségkárosodásából eredő többletköltségek jelentkeznek.
- [32] Az EBH-ban kifejtett álláspont azáltal, hogy a viszonyítási alap tekintetében az előnyösebb állapotot annak lehetőségében határozta meg, amelytől a károkozó magatartás fosztotta meg a személyt, illetőleg vagyonát, a károkozást megelőző előnyösebb állapotnak valójában a gyermek „nemlétét” tekinti. Ez a nézet tartalmilag ugyanis azt foglalja magában, hogy ha a károkozó magatartás hiányában az anya – élve az önrendelkezési jogával – a terhesség-megszakítás mellett dönt, a fogyatékos gyermek nem születik meg, azaz a gyermek „nemléte” az az előnyösebb állapot, amelyhez viszonyítva a szülők akaratuk ellenére kényszerülnek egészségben károsodott gyermek felnevelésére, annak minden költségével.
- [33] Az emberi élet alkotmányos érték, ami semmilyen körülmények között nem értelmezhető polgári jogi értelemben vett kárként, a jog által védendő érték tekintetében az egészséges és fogyatékos lét között nem tehető megkülönböztetés. Ez a megkülönböztetés a minden megszületett személyre egyenlően vonatkozó sérthetetlen emberi méltóság tiszteletben tartásának alkotmányos parancsába ütközne. A genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodott gyermek létehez képest a „nemlét” előnyösebb állapotként nem értelmezhető sem a gyermek (ahogyan ezt az 1/2008. PJE határozat rögzíti), sem a szülők szempontjából. Ebből következően nem

fogható fel kárként az étellel (létfenntartással) kapcsolatos költség. Ezért kizárólag a tervezett egészséges gyermek és a genetikai, teratológiai ártalommal megszületett gyermek felnevelési költségei közötti különbség ítélné meg kárként, mert csak így érhető el, hogy kizárólag a gyermek egészségében károsodott állapotát és ne a pusztán létét tekintsük kárnak.

- [34] Más oldalról a szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári jogi értelemben azt a – vagyoni és nem vagyoni – kárt, amelynek megtérítésére az egészségügyi szolgáltató köteles. Az ítélezési gyakorlat szerint a terhességmegszakítás ellenére megszületett egészséges gyermek esetében (wrongful conception/pregnancy) az, hogy a szülő életvitele – értelemszerűen – más lenne gyermek nélkül, mint egy gyermekkel a családban, az életminőség hátrányos megváltozását nem jelenti, így kártérítés alapja sem lehet (Pf.III.26.339/2001, megjelent: EBH2003.941.). Ebből következően a „megnehezült élet” fogalma nem jelentheti – általában – a szülők által vállalt gyermek megszületéséből eredő életvitelváltozást, hanem kizárólag az egészségkárosodással összefüggésben keletkezett többletterheket.
- [35] Mindebből az is következik, hogy nem tartozhatnak bele a kárfogalomba a gyermek létéből eredő költségek, vagyis az ún. alap-felnevelési költségek, kizárólag az egészségkárosodással összefüggésben felmerült többletköltségek. Ezért a fejlődési rendellenességgel született gyermek felnevelésével kapcsolatban a szülők vagyoni kárként a tervezett egészséges és a ténylegesen megszületett egészségkárosodott gyermek magasabb felnevelési költsége közötti különbséget érvényesíthetik. Ennél fogva az egészségügyi szolgáltató felelősségi körébe is csupán azok a többletterhek, gondozási, nevelési és tartási többletköltségek tartoznak, amelyek a tervezett és/vagy vállalt, de a természetnél fogva fogyatékosan született gyermek tartásának különbözeteiként jelentkeznek. Ha a bíróság a kártérítést nem szűkíti le a többletkiadásokra, az ellentétben áll azzal az általános jogelvével, hogy a gyermek léte semmilyen körülmények között nem tekinthető kárnak.
- [36] Mindezeket figyelembe véve a Kúria úgy foglalt állást, hogy miután a genetikai, teratológiai ártalommal született gyermek léte önmagában kárként nem értelmezhető, a vagyoni kár fogalmába nem tartozhat bele a gyermek felnevelésével kapcsolatos összes költség, kizárólag az egészségkárosodásból eredően felmerült többletköltség. Erre tekintettel nem vonható az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége körébe az ún. alap-felnevelési költség megtérítése.
- [37] A kifejtettekre figyelemmel indokolt a Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú (EBH2015.P.11. számon megjelent) határozatától való eltérés. A Kúria előzőekben kifejtettekkel eltérő tartalmú határozatai a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejű határozatként.

VI.

- [38] A kifejtett indokokra figyelemmel a Kúria a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, valamint 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása [Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdés] érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [39] A Jogegységi Panasz Tanács a határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a BHGY-ben, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2022. július 4.

Dr. Varga Zs. András s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Dr. Patyi András s.k.
bíró

Dr. Balogh Zsolt Péter s.k.
bíró

Dr. Bartal Géza s.k.
bíró

Dr. Bartkó Levente s.k.
bíró

Dr. Csák Zsolt s.k.
bíró

Dr. Darák Péter s.k.
bíró

Dr. Domonyai Alexa s.k.
bíró

Dr. Döme Attila s.k.
bíró

Dr. Dzsula Marianna s.k.
bíró

Dr. Farkas Attila s.k.
bíró

Dr. Fekete Ildikó s.k.
bíró

Dr. Harter Mária s.k.
bíró

Dr. Hajdu Edit s.k.
bíró

Dr. Hajnal Péter s.k.
bíró

Dr. Kovács András s.k.
bíró

<i>Dr. Sperka Kálmán s.k.</i> bíró	<i>Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.</i> bíró	<i>Dr. Cseh Attila s.k.</i> bíró	<i>Dr. Csesznok Judit Anna s.k.</i> bíró
<i>Dr. Csőke Andrea s.k.</i> bíró	<i>Dr. Farkas Antónia s.k.</i> bíró	<i>Dr. Gáspár Mónika s.k.</i> bíró	<i>Dr. Gyarmathy Judit s.k.</i> bíró
<i>Dr. Kiss Gábor s.k.</i> bíró	<i>Dr. Kocsis Ottilia s.k.</i> bíró	<i>Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k.</i> bíró	<i>Dr. Madarász Anna s.k.</i> bíró
<i>Dr. Magosi Szilvia s.k.</i> bíró	<i>Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.</i> bíró	<i>Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k.</i> bíró	<i>Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k.</i> bíró
<i>Dr. Parlagi Mátyás s.k.</i> bíró	<i>Dr. Pataki Árpád s.k.</i> bíró	<i>Dr. Puskás Péter s.k.</i> bíró	<i>Salamonné dr. Piltz Judit s.k.</i> bíró
<i>Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k.</i> bíró	<i>Dr. Stark Marianna s.k.</i> bíró	<i>Dr. Suba Ildikó s.k.</i> bíró	<i>Dr. Szabó Klára s.k.</i> bíró
<i>Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k.</i> bíró	<i>Dr. Tibold Ágnes s.k.</i> bíró	<i>Dr. Varga Edit s.k.</i> bíró	<i>Dr. Zumbók Péter s.k.</i> bíró

Dr. Döme Attila bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

- [40] A Kúria Jpe.III.60.011/2022/15. számú ügyben hozott 2/2022. Jogegységi határozatával (a továbbiakban: határozat) a jelenlegi jogszabályi környezet mellett nem tudok egyetérteni. Véleményem szerint a Kúriának az EBH2015. P.11. szám alatt közzétett Pfv.III.20.069/2015/3. számú határozatától való eltérésre nincs kellő jogi alap.
- [41] A határozat indokolása szerint a felvetett kérdés megválaszolásának kulcsa a kár mibenlétének meghatározása, ennek során pedig abból kell kiindulni, hogy a szülők eleve gyermek vállalásáról döntöttek, szándékuk gyermek felnevelésére irányult annak minden költségével, amiből következően a szülők vagyoni káraként az önként vállalt alap-felnevelésből eredő kiadásokon felül felmerült – a gyermek egészségkárosodásából eredő – többletköltségek jelentkeznek.
- [42] Véleményem szerint annak nincs jelentősége, hogy a terhesség megkezdése előtt szándékolt volt-e a szülők részéről a gyermeknemzés, vagy csak eshetőlegesen terjedt ki arra a tudatuk, ugyanis akár tervezett, akár spontán terhességről van szó, megszakításának orvosi és jogi feltételei azonosak. A gondolkodás kiindulópontja mind a történeti folyamatot tekintve, mind logikailag az a pont kell legyen, amikor a szülők felvilágosítást kell(ett volna) kapjanak arról, hogy fennállnak a terhességmegszakítás jogilag elismert egészségügyi feltételei. Ez az a pont, amikor a szülők tudatosan átgondolhatják, hogy kívánják-e a terhesség folytatását vagy sem. Ez az a situációs helyzet, amelyben sérülhet a megszakítható terhességet viselő gravida önrendelkezési joga és a szülők családtervezési joga (egy esetleges korábbi családtervezéshez képest az „újratervezési” joga).
- [43] A vizsgált esetekben a szülők állítják, hogy a megfelelő orvosi tájékoztatás ismeretében ők a terhességmegszakítás mellett döntöttek volna. Ez az ő lelkiismeretükre tartozó kérdés, ennek egyértelműen ellentmondó peradatok hiányában sem a kétségbevonására, sem a morális megkérdőjelezésére nem jogosult a bíróság. A szülők azt a megíúsított akaratukat nyilvánítják ki, hogy ők nem kívánták volna ezt a gyermeket (nem egy gyermeket) felnevelni, nem kívánták vállalni ennek a gyermeknek a felnevelésével járó költségeket, most azonban, az egészségügyi szolgáltató mulasztása folytán mégis erre kényszerülnek. Ezért nem tudok egyetérteni a határozatnak azzal az indokával, hogy a szülők kára az egészséges gyermek vállalásához képest előállt hátrányokhoz igazodna. Az ő káruk a megfogant gyermek nemvállalásához igazodik.
- [44] A határozat indokolása szerint erre a nemvállalásra a szülők azért nem alapíthatják a gyermek alapfelnevelési költségeiben jelentkező kárigényüket, mert az emberi élet alkotmányos érték, ami nem értelmezhető polgári jogi értelemben vett kárként, és ebből következően nem fogható fel kárként az élet fenntartásával kapcsolatos költség sem. Nem vitatható, hogy az emberi élet alkotmányos érték és jogi értelemben vett kárnak nem tekinthető. Ugyanakkor a törvény – alkotmányosan – megengedi, hogy bizonyos körülmények között a gravida a magzati

élet kioltása, a gyermek nemléte mellett dönthessen. E döntési jogtól való megfosztottság jogsérelemként való elismerésének megtagadása a törvény által biztosított jog érvényesülését esetlegessé, megsértését adekvát jogkövetkezmény nélkülivé, az anyai önrendelkezési jogot biztosító törvényt pedig lex imperfectává tenné, adott esetben a terhességmegszakításról való döntést az orvos – világnézete által meghatározott – rendelkezési hatalmába tolná. Olyan indokkal, ami magának a törvénynek az Alaptörvénnyel való összeegyeztethetőségét kérdőjelezi meg. Az alkotmányos dilemma fel sem merül, ha – amint az egyébként a védett jogtárgyak különbözőségéből adódik – világos különbséget teszünk a jogtárgyak eltérő jogi természete és eltérő ténybeli alapja között.

- [45] A határozat indokolása nagymértékben támaszkodik az 1/2008. Polgári jogegységi határozat megállapításaira, kiemelve, hogy a szülőket megillető kártérítési igény tekintetében is meghatározó megállapításokat tett. Ezeket a határozat [20] bekezdése foglalja össze a következőképpen: „a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az orvos jogellenes, felróható magatartása abban áll, hogy a szülőket nem tájékoztatta arról, hogy valószínűsíthetően fogyatékos gyermekük fog születni, és így megfosztotta őket a családtervezési joguk gyakorlásától, attól, hogy ők dönthessenek a fogyatékos gyermek megszületéséről, vagy a terhesség, még lehetséges időben történő megszakításáról. A döntés lehetőségének elmaradásával az anya önrendelkezési joga és mindkét szülő családtervezéshez fűződő joga sérül. A szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári jogi értelemben azt a – vagyoni és nem vagyoni – kárt, amely – pénzben kifejezve – az orvosi mulasztás folytán az egészségügyi intézményre áthárítható”. Ennek a Polgári jogegységi határozatnak azonban vannak további lényeges megállapításai is: 1) egyazon jogellenes magatartás nem szükségképpen vált ki azonos jogkövetkezményeket különböző személyekkel szemben (a felelősség fennállása, annak alakzata, feltételei is különbözhetnek); 2) az egészséges elveszületés, illetve a fogyatékos világrajövetel közötti életminőség-különbség nem vezethető vissza az orvosi mulasztásra (1/2008. Polgári jogegységi határozat V.3. pont első bekezdés).
- [46] Az 1/2008. Polgári jogegységi határozat tehát a szülők jogilag elismerhető hátrányát a gyermek léte miatt megnehezült életeként, nem pedig a gyermek egészségkárosodott állapota folytán megnehezült életeként határozta meg. A hátrány nem a gyermek léte, hanem a szülők megnehezült élete, amire nézve pedig az egészséges elveszületés, illetve a fogyatékos világrajövetel közötti életminőség-különbség nem vezethető vissza az orvosi mulasztásra. Vagyis a felelősség vizsgálatánál ez a kérdés irreleváns, a fogyatékossgal összefüggő többletköltség és az egészséges gyermek felnevelési költségei nem választhatók szét, ami az EBH2015. P.11. számú eseti döntés lényeges megállapítása. Ezért is helyes az EBH2015. P.11. számú elvi döntésnek az az indoka, hogy „a jogvita eldöntése nem a lét és a nemlét szétválasztásán alapul” ([18] bekezdés).
- [47] Az nem vitatott, hogy a szülők vagyoni és nem vagyoni jellegű igényeinek elbírálása során mérlegelési szempont nem lehet a gyermek léte, mert az – a határozat indokolásában helyesen kifejtettek szerint – Magyarország alkotmányos rendjébe ütközne. A sérelemdíj iránti igény alapja valójában az a körülmény, hogy a szülők vélelmezett nemvállalásuk ellenére mégis kénytelenek viselni a gyermekvállalással járó terheket, méghozzá a gyermek állapotához igazodóan az átlagot meghaladó mértékben. Azt nem sérelmezhetik, hogy ember jött a világra, de azt igen, hogy ennek terheit önkéntes vállalásuk hiányában is nekik kell viselniük. Igényük jogi alapja pusztán csak az, hogy ha az alperesnek felróható okból kell az adott gyermeket felnevelniük, ennek költségeit is viselje az alperes. Nem kérdőjelezi meg a gyermek létjogosultságát és nem tüntetik fel a nemlétét előnyösebb állapotként, olyannyira, hogy a nevelésével járó fizikai pszichikai terheket is vállalják, nem testálják át másra.
- [48] Amíg az élő ember nem tudja fenntartani anyagilag az életét, azt másnak kell vállalnia helyette. Ezek általában a szülők. De a szülők dönthetnek úgy is, hogy ezeket a költségeket nem „kívánják” vállalni (arra nem képesek), és igénybe veszik vagy a nagyszülőket, vagy az állami ellátórendszert, amelytől részlegesen nevelőszülők is magukra vállalhatják a gyermeknevelés terheit (értelemszerűen annak remélt javaival, örömeivel együtt). De ez minden esetben döntésen alapul (állami kötelezettségvállalás esetén az állam döntésén). A vizsgált esetekben azonban milyen alapon kötelezzük a szülőket e költségek részbeni viselésére, miközben ők ezt – állításuk szerint – törvényes módon nem kívánták volna vállalni?
- [49] A megválaszolandó jogkérdés az, hogy kinek kell viselnie a teljes méltósággal rendelkező, de egészségében sorsszerűen károsodott ember létfenntartásával, gondozásával, ápolásával felmerülő költségeket. A jogvitában nem az vizsgálendő, hogy keletkezhetnek-e ilyen költségek, még csak nem is az, hogy jobb lenne-e, ha nem keletkeznének, ugyanis senki nem vonja kétségbe a megszületett ember élethez való jogát, abból pedig automatikusan következik, hogy létfenntartásának kell legyenek anyagi alapjai. Az eldöntendő jogkérdés mindössze az: kinek a kötelessége ezeknek az anyagi alapoknak a megteremtése, viselése? Ebben a kérdésben és bármilyen

értelmű megválaszolásában burkoltan sincs benne az, hogy a nemlétezés előnyösebb állapot lehet a létezéssel szemben. Ez nem is vizsgálendő, nem is vizsgálható.

- [50] A védett jogtárgyban való ekkénti különbségtétel teszi lehetővé annak az ellentmondásnak az elkerülhetőségét, hogy bár törvény biztosítja a szülőknek a gyermek nemlétének választhatóságát, a bíróság azonban ennek meghíúsítását mégse ismerje el sérelemként. Ha ez a különbség – amely teljes mértékben összhangban van az 1/2008. jogegységi határozattal – világosan áll előttünk, nem ütközünk közrendi, alaptörvényi korlátba.
- [51] A következő analóg példa világíthatja meg, miért lehet, sőt miért kell elválasztani a költségigény ténybeli alapját a születés tényétől. Ha a gyermek nem sorszerűen, hanem az egészségügyi szolgáltató valamely felróható magatartása következtében születik egészségkárosodottan, vagy szenved el a csecsemőgondozás során valamilyen egészségkárosodást, a gyermek kompenzálendő hátránya az egészségkárosodás. De a szülőké nem az. Az ő egészségük nem károsodott. Az ő kompenzálendő hátrányuk az, hogy a gyermekük egészségkárosodásához vezető károkozó magatartás folytán az életük másként alakul, mint a károkozó magatartás nélkül, kénytelenek viselni az ebből eredő fizikai, pszichikai és anyagi hátrányokat. A károkozó magatartás mindkét jogsérelem esetében egy és ugyanaz. A következménye azonban más a gyermekre és más a szülőkre nézve. Más a joghátrány és más a ténybeli alapja is. A szülők igényének ténybeli alapjához hozzátartozik ugyan a gyermek egészségkárosodása is, de csak történeti tényként és nem törvényi tényállási elemként, mert a kár mint törvényi tényállási elem az ő esetükben nem az egészségkárosodás. Hasonlóképpen: a határozattal érintett esetekben sem a gyermek léte a szülők – vagyoni – kára. A választóvonal a törvényi tényállási elemek és az azokon kívül eső egyéb történeti tényállási elemek között van. A gyermek létezése nem törvényi tényállási elem, mert nem az a kár, nem is annak kompenzálását kéri a szülők.
- [52] A létfenntartáshoz szükséges ellátás az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatában sem tartalmi eleme az élethez és az emberi méltósághoz való jognak. Az Alkotmánybíróság maga is elkülönítette az ember személyét és a létfenntartásával felmerülő költségeket, ezeknek harmadik személy vagy az állam általi biztosítása nem érinti az ember emberi státuszát. „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint [...] a gyermek joga arra, hogy családjá, az állam és a társadalom részéről védelmet és gondoskodást kapjon [...] nem áll értékelhető összefüggésben az abortusz és feltételei alkotmányosságának problémájával” [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, 3. f)]. „Bár minden alapvető jog végső eredője az emberi méltóság és az élet védelme, a II. cikk védelmi köre nem terjed ki az általános törvények keretei között biztosított ellátáshoz való jogra. [...] Az emberi méltóságból, az élethez való jogból az egyénnek állammal szembeni igénye van az élethez szükséges, alapvető feltételek biztosítására.” [3087/2022. (III. 10.) AB határozat, [59]].
- [53] Alapvető jogelv, hogy mindenki viseli magatartásának következményeit. Amennyiben ezek a következmények másnál jelentkeznek és hátrányosak, akkor is az azokat előidézőnek kell viselnie őket, ha pedig ez nem lehetséges, kompenzációt kell adnia az elviselésükért. Ha kizárólag neki felróhatóan merülnek fel, kizárólag neki kell viselnie/kompenzálnia őket. Az a körülmény, hogy a szülők gyermeket nemzettek, olyan történeti előzménye csupán a jogvitának, amely jogilag irreleváns, hiszen még ezt követően is lett volna lehetőségük a biológiai következmények elhárítására, ha az egészségügyi szolgáltató ezt nem hiúsítja meg felróhatóan.
- [54] A határozat indokolása szerint a szülők azért nem tarthatnak igényt a károkozóval szemben a genetikailag, teratológiailag károsodott gyermek teljes felnevelési költségére, „mert csak így érhető el, hogy kizárólag a gyermek egészségében károsodott állapotát és ne a pusztta létét tekintsük kárnak” {[33] bekezdés}. Nem világos, miből fakadhat ez a célkitűzés. Ha pusztán abból, hogy az emberi élet érték, akkor az a kérdés merül fel, vajon az egészségkárosodott élet már kár? A kárt jogi fogalomként használjuk: kell hozzá rendelnünk károkozót, jogellenes (és felróható) magatartást, okozati összefüggést. Az egészségkárosodás tekintetében ilyen jogi tényeket nem találunk. Akkor mi az a jogi értelemben vett kár, aminek megtérítésére az egészségkárosodás folytán felmerülő többletköltségek erejéig azért az alperest kötelezzük, mert ő okozta azt? A határozat indokolásának [35] bekezdése szerint „[h]a a bíróság a kártérítést nem szűkíti le a többletkiadásokra, az ellentétben áll azzal az általános jogelvvvel hogy a gyermek léte semmilyen körülmények között nem tekinthető kárnak”. Ha a gyermek létéből eredő költségek az ún. alapfelnevelési költségekkel azonosíthatók, felmerül a kérdés, hogy a sorszerűen egészségkárosodással született gyermek létfenntartásának ún. többletköltségei miből erednek. Van egy olyan károkozó magatartás alperesi oldalon, ami független az ő lététől? A gyermeki „lét” fogalma valóban csak az alapfelnevelési költséggel fémjelzett egészséges gyermek létezésével azonosítható? Nem tartozik bele a fogyatékos gyermek léte is? Annak kimondása, hogy a szülők életének megnehezültségét nem a gyermek léte, hanem a fogyatékosága okozza {[33] bekezdés}, azt jelenti, hogy az egészséges lét nem kár, de a fogyatékos lét kár. A fogyatékos lét, nem pedig az egészség megkárosítása. Véleményem szerint a fogyatékos lét kárrá minősítése sem fér össze az Alaptörvénynek a határozat indokolásában felhívott rendelkezéseivel.

- [55] A többletköltségeknek nincs egy, az alapköltségektől elkülönülő önálló kár-oka. Az egészségében súlyosan károsodott, súlyosan fogyatékos ember esetében fogalmilag is pontatlan felnevelési költségekről beszélni, hiszen ő soha nem lesz felnevelve, nagykorúságának elérését követően sem lesz képes önálló életre. Az ő esetében születése pillanatától életfenntartási költségekről van szó, amelyeken belül nincsenek alapra és többletre elkülöníthető részek. Az 1/2008. Polgári jogegységi határozat rögzítette, hogy az egészséges élveszületés, illetve a fogyatékos világrajövetel közötti életminőség-különbség nem vezethető vissza az orvosi mulasztásra. A határozat – eredményét tekintve – pont ezt a különbségtételt teszi meg.
- [56] A szülők vagyoni kárigényének a gyermek létezésétől való elválaszthatatlanságát valló felfogások (Hámori Antal, Navratyil Zoltán) a szülők vagyoni igényének érvényesíthetőségét a gyermek egészségkárosodásához kapcsolódó többletköltségekre is kiterjedően utasítják el, egyszerűen arra utalva, hogy az ember élve születése akkor sem kár, ha fogyatékos, szükségletei nem választhatók el a létezésétől, és az anyai önrendelkezéshez való jog megsértése miatt a szülőknek csak a jogsértés megállapítására és legfeljebb megfelelő elégtétel adására (objektív személyiségvédelmi jogkövetkezmények alkalmazására) lehet igénye. E felfogás szerint a fogyatékos gyermek felneveléséhez az államnak támogatást kell nyújtania, nem kártérítést.
- [57] Ha jogösszehasonlító kitekintést teszünk, akkor is azt tapasztalhatjuk, hogy a különböző országok bírói gyakorlata túlnyomó többségben nem lát alkotmányos problémát az ún. wrongful birth esetekben. A genetikai-teratológiai ártalommal érintett gyermekek megszületésével kapcsolatban felmerült vagyoni kárigényeknek az „alap”költségekre is kiterjedően helyt adnak Németországban, Ausztriában, Belgiumban, Hollandiában, Olaszországban, Spanyolországban, Norvégiában, Görögországban (Benke József: 'Gyermekkárr'. Összehasonlító jogi szemelvények a születés mint kár-ok témaköréből, IAS, 2020/2., 21. o.).
- [58] A Német Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgerichtshof, BGH) – amelynek gyakorlata az utóbbi több mint harminc évben töretlen – szerint a gyermek létezése ugyan nem kár, de eltartásának kötelezettsége anyagi megterhelést jelent, a tartási költségek vagyoni kárként való elfogadása pedig nem hat ki negatívan a gyermek létezésére és személyiségére. A BGH kifejezetten kettéválasztja a gyermek életét mint értéket és felnevelésének költségeit mint kárt (Trennungslehre, BGHZ 124, 128 = NJW 1994, 788.; Herpai Annamária: Újabb jelenségek a születéssel kapcsolatos kártérítési igények körében, MJ, 2005/11.; Navratyil Zoltán: Keresztülhúzott családtervezés: a gyermek mint kár, JK 2009/7-8.) A költségek elválaszthatóságát viszont tagadja az egészséges és a fogyatékos személy közötti különbségtétel alkotmányellenessége miatt (Existenzsicherung, BGHZ uo.). Elismeri ugyan a jogos igények korlátozottságát, de nem az alapfelnevelési és többletköltségek elválasztásával, hanem átalányösszeg meghatározásával. Álláspontja szerint a gyermek felnevelési költségei meghatározása során a bíróságnak olyan érdekmérlegelést kell alkalmaznia, amely a gyermek alapvető szükségleteit tartja szem előtt, mert csak így zárható ki a károkozó kötelmen túli marasztalása. Véleményem szerint ezt a szempontot kellene érvényesíteniük ítélezésük során a magyar bíróságoknak is, ami természetesen nem érinti a gyermek egészségkárosodásából fakadó költségek egyediesítését.
- [59] A Német Szövetségi Alkotmánybíróság (Bundesverfassungsgericht, BVerfG) gyakorlatában megfogalmazódott ezzel ellentétes álláspont is, azonban a BGH-val ellentétben a BVerfG döntései nem mutatnak egységet. A BVerfG 1993-ban minden további indokolás nélkül leszögezte, hogy sem a gyermek létezését, sem pedig tartási költségeit nem lehet kárként értékelni, és ez vonatkozik a gyermek fogyatékosága miatt felmerülő többletköltségekre is (BVerfGE 88, 203 = NJW 1993, 1751.). 1997-ben viszont már – egy alkotmányjogi panaszt elutasító határozatában – helyeslően nyilatkozott a BGH gyakorlatáról (BVerfGE 96, 375 = NJW 1998, 519.).
- [60] Az osztrák legfelsőbb bíróság (Der Oberste Gerichtshof, OGH) aszerint ítél meg teljes vagy részleges költséget, hogy mennyire súlyos megterhelést jelent a gyermek állapota a szülei számára. Rendkívüli megterhelés esetén a teljes életfenntartási költséget megítéli.
- [61] A holland legfelsőbb bíróság (Hoge Raad) a vonatkozó első, 1997-es döntésében kiemelte: az, hogy a gyermek születéséhez kárkövetkezményt kapcsolunk, nem jelenti, hogy magában a gyermekszületésben látnánk a kárt. Arról van szó csupán, hogy a szülők a felróható orvosi mulasztás következtében megtérítendő vagyoni hátrányt szenvednek el. A gyermek 18 éves koráig átlagosan felmerülő költségeket találta megtérítendőknak (Hepai Annamária: I. m.). A 2005-ös ún. Kelly ügyben leszögezte: az anya az önrendelkezési jogának sérelme miatt fizetendő kártérítésnek olyan helyzetbe kell hoznia a szülőket, mintha a hiba nem merült volna fel, tehát nem kellene számolniuk Kelly gondozásának és nevelésének költségeivel. Szükségesnek látta leszögezni azt is, hogy ítélete még impliciten sem tartalmaz megállapítást a gyermek életének értéktelenségéről, nem jelenti azt, hogy Kelly szülei szenvedésének forrása lenne (HR 18.03.2005; Czine Alíz: A születéssel kapcsolatos kártérítési igények megítélése – azaz lehet-e kár az emberi élet, Themis, 2014/2.).

- [62] Az olasz semmítőszék (Corte Suprema di Cassazione) egy 2019. június 25-én nyilvánosságra hozott ítéletében a szülők wrongful birth típusú kártérítési igényét teljességében alaposnak találta (n. 16892/19; Benke József: I. m., 18. o).
- [63] A francia Cour de Cassation a 2000-ben hozott híres Perruche-ítéletében egyenesen a gyermeknek ítelt meg mindennemű kárigényt. Az ítélet olyan heves visszhangot váltott ki, hogy a törvényhozó szükségesnek látta jogalkotással rendezni a kérdést azzal, hogy a gyermeknek semmiféle kárigénye nem lehet, a szülőknek pedig a beteg gyermek születése okán akkor van kártérítési igényük, ha az orvos a betegséget a terhesség ideje alatt nem fedezte fel, és ezért a mulasztásért nagyfokú gondatlanság terheli (Herpai Annamária: I. m.; Czine Alíz: I. m.).
- [64] A határozat által elfoglalt állásponttal a brit joggyakorlat összevethető, de az is csak eredményében. A McFarlane v. Tayside alth Board ügyben a House of Lords nem ítélte meg a gyermek felnevelésének költségeit, de leszögezték, hogy döntésük alapja nem a közrend védelme, ehelyett a londoni polgár ítélőképességére hivatkoztak. A Rand v. East Dorset Health Authority ügyben (2000) a Court of Appeal a gyermek felnevelési költségei közül azokat ítélte meg a szülőknek, amelyek a gyermek sérült voltához kapcsolódnak. Hasonló döntés született a Hardman v. Amin és a Lee v. Taunton and Sommerset NHS Trust ügyekben. A döntések lényegi indoka, hogyha a londoni polgárokat megkérdeznék, többségében az lenne a véleményük, hogy az ilyen gyermek megszületése valójában nem áldás, és ezért a szülők bizonyos fokú – a gyermek fogyatékoságához igazodó – kompenzációja igazságos (Szeidl Ágnes: A kártérítési felelősség megállapításának változásai gondatlan károkozás esetén az orvosi műhibaperekben a brit jogban, IAS, 2008/4.). Ezek a döntések sem alkotmányos szempontokon, de még csak nem is jogi érveken nyugszanak. Alapjuk egy vindikált osztó igazságosság és egy vélelmezett laikus jogérzet. Az aequity ítélkezés példái. Ilyen méltányossági ítélkezésre viszont a magyar bíróságnak nincs felhatalmazása, az írott jog talajáról nem rugaszkodhat el, és etekintetben a teljes kártérítés elve szigorú kötöttséget jelent. A régi Ptk. 339. § (2) bekezdése és a Ptk. 6:522. § (4) bekezdése lehetővé teszik ugyan, hogy a bíróság különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén a kártérítés mértékét a teljes kárnál alacsonyabb összegben határozza meg, ezek a rendelkezések azonban minden esetben az egyedi körülmények rendkívüli/különös méltánylást érdemlő körülményei alapján teszik lehetővé a kárért felelős személy felelősség alóli részbeni mentesítését; az ügyek meghatározott csoportjára alkalmazandó generális felhatalmazást nem adnak.
- [65] A bírói gyakorlat nem ritkán találkozik olyan esetekkel, amikor a szülői igényérvényesítésről világlik a visszaélésszerűség, mint enyhébb Down-szindrómás esetek, vagy „csupán” egy végtag hiánya, esetleg csak valamilyen mértékű károsodása, amelyek orvosilag utólag akár még korrigálhatók is valamilyen mértékben, vagyis olyan esetek, amikor a szülők magatartásából, személyiségéből is alaposan valószínűsíthető, hogy ennek az ártalomnak az ismeretében valójában nem döntöttek volna a terhesség-megszakítás mellett, de a perben családjuk anyagi helyzetének javítása érdekében mégis ezt állítják. Természetesnek tartom, hogy ilyenkor a bírói igazság-szolgáltatásra való törekvés nem akarja elismerni a visszaélésszerűnek sejtett igények érvényesíthetőségét. (Vannak esetek, amikor a szülők nem is igénylik az ún. alap-felnevelési költségeket.) Ismertek már olyan törvényt módosítási javaslatok, amelyek e probléma kiküszöbölését célozzák (Benke József: A természettől adott károsodással születés és a szülők vagyoni kompenzációja a formálódó hazai felsőbbbírói gyakorlatban, MJ 2022/1.).
- [66] Az Mvtv. terhesség-megszakítás orvosi indikációiról szóló 6. §-a a törvény 1992-es meghozatala óta változatlan. Azóta 30 év telt el, az orvostudomány diagnosztikai téren is rengeteget fejlődött. Amennyiben ennek eredményei a terhesség-megszakítás orvosi feltételeinek jogi pontosításával az indikációt képesek lennének a súlyos ártalomra, illetve az étellel nehezen összeegyeztethető rendellenességre szűkíteni, a probléma megoldható lenne. Véleményem szerint azonban az EBH2015. P.11. számú elvi döntésben kifejezett bírói gyakorlattól eltérő jogértelmezéssel nem oldható meg, mert az komoly jogrendszerbeli inkoherenciához, jogdogmatikai következetlenséghez és valós igények érvényesíthetlenségéhez vezet.

Budapest, 2022. július 4.

Dr. Döme Attila s.k.

bíró

- [67] A többségi határozattól eltérő állásponthez csatlakozom.

Budapest, 2022. július 4.

Dr. Kovács András s.k.

bíró

Dr. Parlagi Mátyás bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

- [68] Nem értek egyet a jogegységi határozat rendelkező részével és indokolásával.
- [69] A többségi határozat érvelése az 1/2008. PJE határozaton alapul abból kiindulva, hogy az ember léte nem tekinthető kárnak. Az 1/2008. PJE határozat arra a (nem vagyoni) kártérítési igényre vonatkozik, amit maga a gyermek érvényesít azért, mert él. A jelen jogegységi eljárás tárgya a szülőknek az egészségkárosodott gyermek felnevelésével kapcsolatos vagyoni kárigénye. A szülők által érvényesített igény tárgya nem maga a lét, hanem a lét költsége.
- [70] Véleményem szerint dogmatikailag csak a két szélső álláspont indokolható.
- [71] Ha elfogadjuk, hogy a megfelelő tájékoztatás hiánya miatt nem tudta az anya önrendelkezési jogát és nem tudták a szülők családtervezéshez való jogukat gyakorolni, akkor a teljes felnevelés költsége áll okozati összefüggésben az egészségügyi szolgáltató mulasztásával: ennek megítélése nem a gyermek létét tekinti kárnak, hanem mindazokat a költségeket, amik a szülőknél az egészségügyi szolgáltató mulasztásával okozati összefüggésben keletkeztek.
- [72] Ha azonban – az okozati összefüggés és nem a kárenyhítési kötelezettség körében – a családtervezéshez való jog utólagos gyakorlásaként értékeljük a szülőknek azt a magatartását, hogy szülői felügyeleti jogukat nem szüntették meg az örökbefogadáshoz való hozzájárulással, akkor a felnevelésnek semmilyen költsége nem áll okozati összefüggésben az egészségügyi szolgáltató mulasztásával.
- [73] A köztes megoldást tartalmazó többségi határozat álláspontom szerint dogmatikailag nem igazolható: az egészségügyi szolgáltató magáért az egészségkárosodásért nem felelős, így nem köteles kizárólag az abból eredő többlet-felnevelési költség megfizetésére.

Budapest, 2022. július 4.

Dr. Parlagi Mátyás s.k.
bíró

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1480/2022. (X. 13.) Korm. határozata Magyarország 2021. évi árvízkezelési tervéről

A Kormány

1. elfogadja – az árvízkezelési terv értékeléséről és kezeléséről szóló, 2007. október 23-i 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt tagállami kötelezettség teljesítése érdekében, a vizek többletéből eredő kockázattal érintett területek meghatározásáról, a veszély- és kockázati térképek, valamint a kockázatkezelési tervek készítéséről, tartalmáról szóló 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdése alapján – Magyarország 2021. évi Árvízkezelési Tervét (a továbbiakban: Árvízkezelési Terv);
2. felhívja a belügyminisztert, hogy – a Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján – gondoskodjon az Árvízkezelési Terv kormányzati honlapon való közzétételéről;
Felelős: belügyminiszter
Határidő: az Árvízkezelési Terv 1. pont szerinti elfogadását követően azonnal
3. visszavonja a Magyarország Árvíz Országos Kockázatkezelési Tervéről szóló 1146/2016. (III. 25.) Korm. határozatot.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1481/2022. (X. 13.) Korm. határozata egyes helyi önkormányzatokat érintő kormányhatározatok módosításáról

1. A Nyíregyházi Ipari Park bővítésének támogatásáról szóló 1043/2022. (II. 4.) Korm. határozat 3. pontjában az „a terület tulajdoni helyzetének rendezése, a művelési ág alóli kivonás, a telekalakítási eljárások lefolytatása, a terület előkészítése és tereprendezés” szövegrész helyébe az „a terület tulajdoni helyzetének rendezése, a művelési ág alóli kivonás, a telekalakítási eljárások lefolytatása, a terület előkészítése, infrastrukturális fejlesztése és tereprendezés” szöveg lép.
2. A ferencvárosi lakótömb rehabilitációjának támogatásához szükséges intézkedésekről szóló 1380/2022. (VIII. 1.) Korm. határozat [a továbbiakban: 1380/2022. (VIII. 1.) Korm. határozat] 2. pontjában az „a hulladékok elszállításához” szövegrész helyébe az „a hulladékok elszállításához, valamint önkormányzati bérlakás állomány fejlesztéséhez” szöveg lép.
3. Az 1380/2022. (VIII. 1.) Korm. határozat 4. pontjában a „bontási feladat 2023. május 31-ig” szövegrész helyébe a „bontási és hulladékelszállítási részfeladat 2023. július 31-ig” szöveg lép.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1482/2022. (X. 13.) Korm. határozata
a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló
1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat [a továbbiakban: 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat] 1. pontja a következő h) alponttal egészül ki:
(A Kormány)
„h) jóváhagyja a GINOP-1.2.16-22 azonosító számú, A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása (technikai felhívás) esetében, és annak keretösszegén belül a GINOP Európai Regionális Fejlesztési Alapra meghatározott maximális kötelezettségvállalási szintjének meghaladását.”
2. Az 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat 1/A. pontja a következő s) alponttal egészül ki:
[A Kormány az európai uniós forrásból finanszírozott egyes projektek költségnövekménye támogathatóságáról szóló 17/2017. (II. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 6/A. §-a alapján hozzájárul, hogy]
„s) a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat módosításáról szóló 1482/2022. (X. 13.) Korm. határozattal módosított, a 2. mellékletben foglalt táblázat 6a., 12., 12b., 13., 15., 22a. és 25. sora szerinti kiemelt projektek szakpolitikai felelős által javasolt műszaki-szakmai tartalmának bővítéséhez kapcsolódó, azzal arányos keretemelése és annak végrehajtása”
[során a Kormányrendelet 3–6. §-ában foglalt eljárási szabályok ne kerüljenek alkalmazásra.]
3. Az 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
4. Az 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat 1. melléklet
 - 4.1. 3. pontjában foglalt táblázat
 - 4.1.1. C:5 mezőjében a „6,00” szövegrész helyébe a „6,40” szöveg,
 - 4.1.2. C:7 mezőjében a „12,09” szövegrész helyébe a „11,93” szöveg,
 - 4.1.3. C:12 mezőjében a „46,25” szövegrész helyébe a „45,04” szöveg,
 - 4.1.4. C:15 mezőjében a „2,638” szövegrész helyébe a „2,906” szöveg,
 - 4.1.5. C:17 mezőjében a „13,00” szövegrész helyébe a „13,70” szöveg;
 - 4.2. 4. pontjában foglalt táblázat
 - 4.2.1. C:5 mezőjében a „44,46” szövegrész helyébe a „42,06” szöveg,
 - 4.2.2. C:6 mezőjében a „12,00” szövegrész helyébe a „14,40” szöveg;
 - 4.3. 5. pontjában foglalt táblázat
 - 4.3.1. C:2 mezőjében a „244,46” szövegrész helyébe a „246,28” szöveg,
 - 4.3.2. C:3 mezőjében a „2,80” szövegrész helyébe a „2,43” szöveg,
 - 4.3.3. C:4 mezőjében a „6,81” szövegrész helyébe a „6,603” szöveg,
 - 4.3.4. C:6a mezőjében a „17,111” szövegrész helyébe a „16,414” szöveg,
 - 4.3.5. C:6c mezőjében az „5,97” szövegrész helyébe az „5,96” szöveg,
 - 4.3.6. C:6d mezőjében a „13,41” szövegrész helyébe a „13,29” szöveg,
 - 4.3.7. C:7 mezőjében a „172,27” szövegrész helyébe a „173,55” szöveg,
 - 4.3.8. C:9 mezőjében az „1,78” szövegrész helyébe az „1,77” szöveg,
 - 4.3.9. C:10 mezőjében a „22,03” szövegrész helyébe a „21,59” szöveg,
 - 4.3.10. C:10a mezőjében az „1,27” szövegrész helyébe az „1,21” szöveg,
 - 4.3.11. C:11a mezőjében a „26,18” szövegrész helyébe a „25,89” szöveg,
 - 4.3.12. C:12 mezőjében a „2,00” szövegrész helyébe az „1,98” szöveg,
 - 4.3.13. C:13 mezőjében a „6,16” szövegrész helyébe a „6,01” szöveg,
 - 4.3.14. C:15a mezőjében a „4,06” szövegrész helyébe a „4,03” szöveg,
 - 4.3.15. C:20 mezőjében a „2,47” szövegrész helyébe a „2,38” szöveg,
 - 4.3.16. C:21 mezőjében a „15,95” szövegrész helyébe a „15,55” szöveg,
 - 4.3.17. C:22 mezőjében a „3,00” szövegrész helyébe a „2,95” szöveg,
 - 4.3.18. C:24 mezőjében a „21,82” szövegrész helyébe a „21,70” szöveg;

- 4.4. 6. pontjában foglalt táblázat
- 4.4.1. C:2 mezőjében a „35,42” szövegrész helyébe a „34,89” szöveg,
- 4.4.2. C:7c mezőjében a „7,00” szövegrész helyébe a „7,525” szöveg,
- 4.4.3. C:7e mezőjében a „10,941 (ebből VEKOP: 1,534)” szövegrész helyébe a „10,541 (ebből VEKOP: 1,478)” szöveg,
- 4.4.4. C:11 mezőjében a „13,888 (ebből VEKOP: 3,803)” szövegrész helyébe a „14,371 (ebből VEKOP: 3,935)” szöveg;
- 4.5. 7. pontjában foglalt táblázat
- 4.5.1. C:7 mezőjében a „10,364” szövegrész helyébe a „10,541” szöveg,
- 4.5.2. C:8 mezőjében az „51,39” szövegrész helyébe az „51,915” szöveg,
- 4.5.3. C:9 mezőjében a „3,00” szövegrész helyébe a „2,295” szöveg;
- 4.6. 8. pontjában foglalt táblázat
- 4.6.1. C:2 mezőjében a „9,71” szövegrész helyébe a „9,59” szöveg,
- 4.6.2. C:4 mezőjében a „31,13” szövegrész helyébe a „31,02” szöveg,
- 4.6.3. C:5 mezőjében a „67,89” szövegrész helyébe a „67,65” szöveg,
- 4.6.4. C:5a mezőjében a „34,98” szövegrész helyébe a „33,12” szöveg,
- 4.6.5. C:6 mezőjében a „2,16” szövegrész helyébe az „1,92” szöveg,
- 4.6.6. E:6 mezőjében a „46,69” szövegrész helyébe a „45,04” szöveg,
- 4.6.7. C:7 mezőjében a „6,30” szövegrész helyébe a „6,28” szöveg,
- 4.6.8. C:8 mezőjében a „19,96” szövegrész helyébe a „18,51” szöveg,
- 4.6.9. E:8 mezőjében a „14,90” szövegrész helyébe a „14,741” szöveg,
- 4.6.10. C:8a mezőjében a „9,70” szövegrész helyébe a „9,66” szöveg,
- 4.6.11. C:8b mezőjében az „1,38” szövegrész helyébe a „0,85” szöveg,
- 4.6.12. C:8c mezőjében a „7,27” szövegrész helyébe a „7,25” szöveg,
- 4.6.13. C:9 mezőjében a „67,20” szövegrész helyébe a „66,11” szöveg,
- 4.6.14. C:12 mezőjében az „57,62” szövegrész helyébe az „55,65” szöveg,
- 4.6.15. C:13 mezőjében a „21,17” szövegrész helyébe a „20,83” szöveg,
- 4.6.16. C:13a mezőjében a „303,08” szövegrész helyébe a „326,52” szöveg,
- 4.6.17. C:14 mezőjében a „3,51” szövegrész helyébe a „3,39” szöveg,
- 4.6.18. C:15 mezőjében a „79,49” szövegrész helyébe a „78,01” szöveg,
- 4.6.19. C:16 mezőjében a „48,00” szövegrész helyébe a „47,71” szöveg,
- 4.6.20. C:18 mezőjében a „2,78” szövegrész helyébe a „2,39” szöveg lép.
5. Az 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat 2. mellékletében foglalt táblázat
- 5.1. C:3 mezőjében a „Turisztikai Marketingkommunikációs Ügynökség” szövegrész helyébe a „Visit Hungary Nemzeti Turisztikai Szervezet” szöveg,
- 5.2. D:6a mezőjében a „6,00” szövegrész helyébe a „6,40” szöveg,
- 5.3. D:12 mezőjében a „2,638” szövegrész helyébe a „2,906” szöveg,
- 5.4. D:12b mezőjében a „13,00” szövegrész helyébe a „13,70” szöveg,
- 5.5. D:13 mezőjében a „244,46” szövegrész helyébe a „246,28” szöveg,
- 5.6. D:14 mezőjében a „2,80” szövegrész helyébe a „2,43” szöveg,
- 5.7. D:14a mezőjében a „13,41” szövegrész helyébe a „13,29” szöveg,
- 5.8. D:15 mezőjében a „172,27” szövegrész helyébe a „173,55” szöveg,
- 5.9. D:16a mezőjében a „26,18” szövegrész helyébe a „25,89” szöveg,
- 5.10. D:18b mezőjében a „2,47” szövegrész helyébe a „2,38” szöveg,
- 5.11. D:18c mezőjében a „3,00” szövegrész helyébe a „2,95” szöveg,
- 5.12. D:18e mezőjében a „21,82” szövegrész helyébe a „21,70” szöveg,
- 5.13. D:19 mezőjében a „35,42” szövegrész helyébe a „34,89” szöveg,
- 5.14. D:22a mezőjében a „7,00” szövegrész helyébe a „7,525” szöveg,
- 5.15. D:22b mezőjében a „10,941 (ebből VEKOP: 1,534)” szövegrész helyébe a „10,541 (ebből VEKOP: 1,478)” szöveg,
- 5.16. D:25 mezőjében a „13,888 (ebből VEKOP: 3,803)” szövegrész helyébe a „14,371 (ebből VEKOP: 3,935)” szöveg,

- 5.17. C:28 mezőjében a „Turisztikai Marketingkommunikációs Ügynökség” szövegrész helyébe a „Visit Hungary Nemzeti Turisztikai Szervezet” szöveg,
 - 5.18. D:29 mezőjében a „3,00” szövegrész helyébe a „2,295” szöveg lép.
6. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1482/2022. (X. 13.) Korm. határozathoz

Az 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat 1. melléklet 1. pontjában foglalt táblázat a következő 10m. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>
<i>1.</i>	<i>Felhívás azonosító jele</i>	<i>Felhívás neve</i>	<i>Felhívás keretösszege (Mrd Ft)</i>	<i>Felhívás meghirdetésének módja</i>	<i>Felhívás meghirdetésének tervezett ideje]</i>
10m.	GINOP-1.2.16-22	A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása (technikai felhívás)	200,00	egyszerűsített	2022. október

**A Kormány 1483/2022. (X. 13.) Korm. határozata
a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról
szóló 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat [a továbbiakban: 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat] 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
2. Az 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat 1. melléklet
 - 2.1. 1. pontjában foglalt táblázat
 - 2.1.1. E:1a mezőjében a „2022. március” szövegrész helyébe a „Meghirdetve 2022. áprilisban” szöveg;
 - 2.1.2. C:4a mezőjében a „100,00” szövegrész helyébe a „110,00” szöveg;
 - 2.2. 2. pontjában foglalt táblázat E:3 mezőjében a „2022. március” szövegrész helyébe a „Meghirdetve 2022. márciusban” szöveg lép.
3. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1483/2022. (X. 13.) Korm. határozathoz

1. Az 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat 1. melléklet 3. pontjában foglalt táblázat a következő 1a. sorral egészül ki:

	A	B	C	D	E
1.	Felhívás azonosító jele	Felhívás címe	Felhívás keretösszege (Mrd Ft)	Projekt kiválasztási eljárásrend	Felhívás meghirdetésének tervezett ideje
1a.	GINOP Plusz-3.1.1-22	A munkaerő-kínálat bővítése és fejlesztése	70,00	kiemelt	2022. december

2. Az 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat 1. melléklet 4. pontjában foglalt táblázat helyébe az alábbi táblázat lép:

„4. Ifjúsági garancia című 4. prioritás

	A	B	C	D	E
1.	Felhívás azonosító jele	Felhívás címe	Felhívás keretösszege (Mrd Ft)	Projekt kiválasztási eljárásrend	Felhívás meghirdetésének tervezett ideje
2.	GINOP Plusz-4.1.1-22	Ifjúsági garancia	91,00	kiemelt	2022. december

3. Az 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat 1. melléklet 5. pontjában foglalt táblázat helyébe az alábbi táblázat lép:

„5. Felsőoktatás, szakképzés című 5. prioritás

	A	B	C	D	E
1.	Felhívás azonosító jele	Felhívás címe	Felhívás keretösszege (Mrd Ft)	Projekt kiválasztási eljárásrend	Felhívás meghirdetésének tervezett ideje
2.	GINOP Plusz-5.3.5-22	Tanítsunk Magyarorszáért! Középszolai mentorprogram	5,43	kiemelt	2022. március

4. Az 1300/2021. (V. 21.) Korm. határozat 1. melléklete az alábbi 6. táblázattal egészül ki:

„6. A Turizmus, örökségvédelem című 6. prioritás

	A	B	C	D	E
1.	Felhívás azonosító jele	Felhívás címe	Felhívás keretösszege (Mrd Ft)	Projekt kiválasztási eljárásrend	Felhívás meghirdetésének tervezett ideje
2.	GINOP Plusz-6.1.1-22	Országos és nemzetközi jelentőségű gyógyfürdők és környezetük komplex fejlesztésére vonatkozó előkészítési célú felhívás	5,00	standard	2022. április
3.	GINOP Plusz-6.1.2-22	Országos és nemzetközi jelentőségű gyógyfürdők és környezetük komplex fejlesztése	45,00	standard	2022. szeptember

**A Kormány 1484/2022. (X. 13.) Korm. határozata
a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról szóló
1080/2022. (II. 23.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról szóló 1080/2022. (II. 23.) Korm. határozat (a továbbiakban: Határozat) 5. pont c) alpontja a következő ck)–cn) ponttal egészül ki:
(A NAV MI Munkacsoport tagjai:
állandó tagként)
„ck) a Magyar Államkincstár elnöke,
cl) a Magyar Nemzeti Bank elnöke,
cm) a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő főigazgatója, valamint
cn) az igazságügyért felelős miniszter”
(által kijelölt legfeljebb 2 személy);
2. A Határozat
 - a) 4. pontjában a „vezetőjének” szövegrész helyébe az „elnökének” szöveg,
 - b) 5. pont b) alpontjában és 5. pont c) alpont ce) pontjában a „vezetője” szövegrész helyébe az „elnöke” szöveg,
 - c) 5. pont c) alpont cb) pontjában az „informatikáért” szövegrész helyébe az „egészségbiztosításért” szöveg,
 - d) 5. pont c) alpont cc) pontjában az „az e-közigazgatásért” szövegrész helyébe az „a foglalkoztatáspolitikáért” szöveg,
 - e) 5. pont c) alpont cd) pontjában az „e-közigazgatási” szövegrész helyébe az „informatikáért, valamint az e-közigazgatási” szöveg,
 - f) 5. pont c) alpont ci) pontjában a „vezetője, valamint” szövegrész helyébe a „vezetője,” szöveg,
 - g) 8. pontjában a „ca)–cj) pont” szövegrész helyébe a „ca)–cn) pont” szöveg lép.
3. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1485/2022. (X. 13.) Korm. határozata
az Alstom Transport Hungary Zártkörűen Működő Részvénytársaság, valamint a Bombardier Transportation
Hungary Korlátolt Felelősségű Társaság magyarországi nagybefektetőkkel való stratégiai együttműködési
megállapodás megkötéséről**

A Kormány felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, illetve az általa kijelölt személyt, hogy gondoskodjon egyrészről a Magyarország Kormánya, másrészről az Alstom Transport Hungary Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1138 Budapest, Váci út 152–158.; cégjegyzékszám: 01-10-048680, adószám: 25426281-2-41), valamint a Bombardier Transportation Hungary KFT. (székhely: 1052 Budapest, Deák Ferenc tér 3. II. em.; cégjegyzékszám: 01-09-206944; adószám: 12169533-2-41) között kötetendő stratégiai együttműködési megállapodás Kormány nevében történő aláírásáról.

Felelős: külgazdasági és külügyminiszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.